

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна
Факультет міжнародних економічних відносин
та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова

Кваліфікаційна робота бакалавра

на тему: «**СВІТОВИЙ ДОСВІД ВИКОРИСТАННЯ
КРИПТОВАЛЮТ: СУЧАСНИЙ СТАН ТА ПЕРСПЕКТИВИ
РОЗВИТКУ**»

Виконав:

студент 4 курсу групи УО-41

спеціальності 292 – «Міжнародні економічні
відносини»

освітньої програми «Міжнародні економічні
відносини»

першого (бакалаврського) рівня вищої освіти

 Майстренко Я. С.

Керівник:

к.е.н., доц. Шуба М. В.

Рецензент:

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Факультет міжнародних економічних відносин та туристичного бізнесу
Кафедра міжнародних економічних відносин імені Артура Голікова
Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)
Спеціальність 292 – «Міжнародні економічні відносини»
Освітня програма – «Міжнародні економічні відносини»

ЗАТВЕРДЖУЮ

В.о. завідувача кафедри міжнародних
економічних відносин
імені Артура Голікова
Іван МАРЧЕНКО

« ____ » _____ 2023 року

**З А В Д А Н Н Я
НА КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Майстренко Ярославу Сергійовичу

1. Тема роботи «Світовий досвід використання криптовалют: сучасний стан та перспективи розвитку»

керівник роботи к.е.н., доцент Шуба М. В.

затвержені наказом по університету від “24”01.2024 року № 4002-5/162

2. Строк подання студентом роботи 28.05.2024 р.

3. Перелік питань, які потрібно розробити:

Розглянути сутність та основні види криптовалют; дослідити підходи країн щодо регулювання використання криптовалют; визначити особливості використання криптовалют в різних країнах світу; проаналізувати сучасний стан використання криптовалют в Україні; визначити перспективи розвитку функціонування криптовалют.

4. План роботи

№ з/п	Назви етапів роботи
1.	Розділ 1. Теоретичні засади дослідження функціонування криптовалюти
2.	Розділ 2. Сучасний стан та особливості використання криптовалют у світі

5. Дата видачі завдання 01.12.2023 р.Студент Я. С. МайстренкоКерівник роботи М. В. Шуба

ЗМІСТ

Вступ	5
Розділ 1. Теоретичні засади дослідження функціонування криптовалюти	7
1.1. Сутність та види криптовалют	7
1.2. Підходи до регулювання використання криптовалют у країнах світу	13
Висновки до першого розділу	29
Розділ 2. Сучасний стан та особливості використання криптовалют у світі	30
2.1. Особливості використання криптовалют в країнах світу	30
2.2. Сучасний стан використання криптовалют в Україні	40
2.3. Перспективи розвитку функціонування криптовалют у світі	46
Висновки до другого розділу	50
Висновки	53
Список використаних джерел	58

ВСТУП

Актуальність теми кваліфікаційної роботи. В сучасному світі криптовалюти відіграють значну роль у фінансовій системі та в суспільстві загалом. Широке використання криптовалют викликає одночасно значний інтерес та занепокоєння у багатьох сферах, включаючи економіку, технології, політику та правову систему.

Сучасний стан використання криптовалют відображається в їхній реальній придатності як засобу платежу, інвестиційного активу та технологічної інновації. Зростання кількості та різноманітності криптовалютних проектів, а також участь великих компаній та інвесторів у цьому секторі, свідчать про постійний розвиток цієї галузі.

Крім того, криптовалюти відкривають нові можливості для фінансової інклюзії, надаючи доступ до фінансових послуг тим, хто раніше був відокремлений від традиційної банківської системи. Однак зростання популярності криптовалют також ставить під загрозу безпеку та приватність користувачів через можливість шахрайства, кібератак та нелегальної діяльності. Належна регуляція криптовалют стає об'єктом уваги урядів і міжнародних організацій, оскільки вони шукають баланс між сприянням інноваціям та захистом споживачів та інвесторів. Отже, дослідження тенденцій, особливостей та перспектив розвитку використання криптовалют країнами світу є актуальним.

Ступінь вивчення проблеми. В сучасному науковому світі значна кількість досліджень зосереджена на функціонуванні криптовалюти, з участю провідних вітчизняних науковців: Алексеєнко В., Чубарь О., Танклевська Н., Петренко В., Карнаушенко А., Яцик Т., Сословський В., Косовський І., Молчанова Е., Солодковський Ю.

Метою дослідження є визначення тенденцій, особливостей та перспектив розвитку використання криптовалют країнами світу. Для досягнення зазначеної мети було поставлено та вирішено такі **завдання**:

- розглянути сутність та основні види криптовалют;
- дослідити підходи країн щодо регулювання використання криптовалют;
- визначити особливості використання криптовалют в різних країнах світу;
- проаналізувати сучасний стан використання криптовалют в Україні;
- визначити перспективи розвитку функціонування криптовалют.

Об’єктом дослідження є процес функціонування криптовалют у країнах світу.

Предметом дослідження є тенденції, особливості та перспективи використання криптовалют країнами світу.

Методи дослідження. При проведенні дослідження використовувалися загальнонаукові методи: аналіз та синтез, індукції та дедукції, а також аналіз наукової літератури та публікацій, що описують досвід використання криптовалют у різних країнах та галузях економіки; аналіз опитувань користувачів криптовалют, щоб вивчити їхні уподобання, мотивації та досвід використання; статистичний аналіз даних про обсяги торгівлі криптовалютами, динаміку їхнього використання та розподіл користувачів за різними параметрами тощо.

Інформаційна база представлена статистичними та аналітичними звітами The Law Library of Congress, Regulated United Europe, Global Legal Research Directorate, Grand View Research, Statista, ResearchFDI Inc, DataReportal тощо.

Робота складається зі вступу, 2 розділів, висновків; містить 64 сторінок тексту, 10 рисунків, 11 таблиць. Список джерел містить 5 найменувань літератури, 62 електронних публікацій».

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ЗАСАДИ ДОСЛІДЖЕННЯ ФУНКЦІОНУВАННЯ КРИПТОВАЛЮТИ

1.1. Сутність та види криптовалют

Криптовалюти є альтернативним засобом оплати, що існує в онлайн-середовищі та використовує криптографію для захисту та обробки транзакцій. Проте, на відміну від традиційних валют, вони не залежать від центральних банків або урядових органів, транзакції реєструються та здійснюються через децентралізовану мережу.

Криптовалюти базуються на технології блокчейн, що є розподіленою базою даних, яка зберігає історію всіх транзакцій. Власники криптовалют зберігають свої активи в цифрових гаманцях, які керуються ключами доступу [1].

У таблиці 1.1 зібрані визначення криптовалют різних науковців та експертів. Наприклад, офіційний сайт Bitcoin визначає криптовалюту як інноваційну платіжну систему та новий вид грошей. Визначення, наведені в документах Група з розробки фінансових заходів з відмивання грошей (FATF) та Європейського центрального банку, підкреслюють децентралізовану природу криптовалют та відсутність централізованого контролю.

Інші визначення, такі як у Танклевської Н., Петренка В. та Карнаушенка А., наголошують на використанні криптографії для забезпечення анонімності та безпеки транзакцій. Комплексний аналіз цих визначень показує, що криптовалюти є децентралізованими цифровими валютами, які використовуються для розрахунків та зберігання коштів, забезпечуючи безпеку та анонімність у розподіленій мережі без центрального адміністратора.

Таблиця 1.1

Визначення криптовалют як грошей

Автор	Поняття «криптовалюта»
FATF	Децентралізовані віртуальні валюти – це валюти з відкритим вихідним кодом, що базуються на математичних принципах і не мають центрального адміністратора чи контролю.
Європейський центральний банк	Такі віртуальні валюти, як біткойн, не є повноцінними формами грошей, як це зазвичай визначається в економічній літературі, а також не є грошима чи валютою з юридичної точки зору.
Офіційний сайт Bitcoin	Криптовалюта – така, як біткойн, є інноваційною платіжною системою та новим видом грошей.
Танклевська Н., Петренко В., Карнаушенко А.	Криптовалюта – є децентралізованою цифровою грошевою одиницею, що захищається криптографією, яка запобігає їх фальсифікації, а також забезпечує анонімність транзакцій.
Яцик Т.	Криптовалюта є цифровою валютою, яка функціонує децентралізовано в розподіленій мережі, заснованими на криптографічних методах захисту.
Сословський В., Косовський І.	Криптовалюта являє собою засіб розрахунків у вигляді програмного коду з криптографічним захистом, який має децентралізований випуск та облік.
Молчанова Е., Солодковський Ю.	Криптовалюта – це валюта, рух якої забезпечується попитом і пропозицією та послугами електронних платіжних систем.

Джерело: складено автором за матеріалами [2, 3, 4, 5, 6, 7, 8]

Назва «криптовалюта» походить від використання криптографічних методів для захисту та автентифікації транзакцій. Найвідомішою криптовалютою є Bitcoin (біткойн, BTC), започаткований у 2009 році, що став першим і найбільш визнаним представником цього класу активів [1].

Проте слід розуміти, що, незважаючи на загальноприйняте уявлення, біткойн не є першою криптовалютою. До нього існували інші, які залишилися у тіні або зникли. Достовірної інформації щодо появи Bitcoin, включаючи ідентичність його творця, відомого під псевдонімом Сатоші Накамото немає.

Сатоші Накамото, як особа або група осіб, створили біткойн – першу анонімну цифрову валюту, що використовує технологію блокчейн. Ця технологія, що базується на децентралізації та публічності, дозволяє будь-

кому брати участь у транзакціях, що реєструються в глобальній книзі рахунків. Початкові ідеї Накамото знайшли широкий відгук серед прихильників криптографії та блокчейну, і біткойн став першим проектом, що реалізував концепції децентралізації та публічності у фінансовій системі. Накамото розпочав публікацію своїх ідей у листопаді 2008 року і випустив перший біткойн-клієнт у 2009 році. За роки свого існування біткойн здобув значну популярність та став найвідомішою та найвпливовішою криптовалютою у світі, з вартістю, що зросла з одного долара за монету в 2011 році до понад 70 тисяч доларів за монету в 2021 році [9].

Сьогодні існує значна кількість криптовалют, кожна з яких має свої унікальні особливості, але всі вони ґрунтуються на ідеї створення децентралізованих систем передачі цінностей [10].

У таблиці 1.2 міститься список популярних криптовалют, їх символи та деякі факти про кожен з них. Наприклад, Bitcoin (BTC) значно виріс у ціні з моменту запуску, Ethereum (ETH) змінив свою модель на екологічнішу, а Tether (USDT) тимчасово втратив свою фіксацію до долара США після краху Terra Luna.

Таблиця 1.2

Список популярних типів криптовалют

Назва	Символ	Факти про криптовалюту
Bitcoin	BTC	Ціна на біткойн дуже змінюється. Починаючи з моменту його запуску, до сьогоднішнього дня ціна біткойна майже зросла в 5000 разів.
Ethereum	ETH	Декілька років тому Ethereum змінив свою модель з proof-of-work на proof-of-stake, що стало важливою подією у криптовалютному світі. Цей перехід значно зменшив енергетичний слід мережі, що має велике значення.
Binance Coin	BNB	Binance, найбільший центр безкоштовних криптовалютних та блокчейн-ресурсів, не так давно створив Академію Binance. Ця ініціатива також нагороджує студентів за покращення їхніх знань у галузі блокчейну та криптовалют.
Tether	USDT	Після краху Terra Luna Tether втратив свою фіксацію відносно долара США у співвідношенні 1:1. Проте швидко змік поіернутись назад. Але цей випадок насторожив багатьох трейдерів криптовалюти.
Cardano	ADA	Монета Cardano виділяється своєю вищою екологічністю та енергоефективністю у порівнянні з іншими криптовалютами. Це зумовлено використанням алгоритму під назвою "Ouroboros".

Продовження таблиці 1.2

Solana	SOL	Solana - один із найбільш конкурентоспроможних конкурентів Ethereum. Блокчейн Solana досягає швидкості обробки транзакцій на рівні 3000 TPS завдяки гібридному механізму консенсусу, що поєднує в собі proof-of-history (PoH) і proof-of-stake (PoS).
Polkadot	DOT	Polkadot об'єднує різноманітні блокчейн-шарди в мережі, відомі як парачейни. Ці шари з'єднані з "ланцюгом реле" та забезпечені ним.
Litecoin	LTC	Litecoin, називаний "цифровим сріблом", прагне виконувати роль цифрових грошей. У нього власний блокчейн та слоган "Срібло до золота Bitcoin".
Tron	TRX	Важливо відзначити, що у TRX відсутня комісія за транзакції, що є унікальною та вражаючою особливістю. Крім того, мережа може обробляти рекордну кількість транзакцій на секунду.
The Sandbox	SAND	The Sandbox вперше була випущена як мобільна гра з відкритим вихідним кодом, проте без використання блокчейну чи NFT. Однак остання версія The Sandbox перетворилася на метавсвіт та включає в себе елементи NFT та Web3.

Джерело: складено автором за матеріалами [1]

Наразі, криптовалюти, які орієнтовані на конфіденційність, надають користувачам можливість захищати свою особисту інформацію та залишати свої дії анонімними. У зв'язку зі стурбованістю багатьох людей щодо використання їх особистих даних урядами та підприємствами, ці криптовалюти стають популярними серед тих, хто бажає зберегти приватність свого життя. Зростання цікавості до конфіденційних криптовалют призводить до зростання популярності децентралізованих і нерегульованих бірж та власних гаманців як основних майданчиків обміну та використання цих валют [11].

На думку експертів, найбезпечнішою криптовалютою є Біткоїн. Він володіє надійною технологічною базою, що забезпечує безпеку та стабільність мережі завдяки відданій команді розробників, яка постійно оновлює його код. Його ринкова стабільність та широке визнання забезпечують йому високий рівень довіри серед інвесторів та користувачів. Велика та активна спільнота користувачів та розробників, яка дотримується норм та надає прозорість у своїй діяльності, додає біткоїну мережі сили та стійкості. Також, біткоїн відзначається практичними застосуваннями в

реальному світі, такими як міжнародні платежі та функція засобу збереження вартості, що підсилює його значущість як цифрового активу [12].

Другою найбезпечнішою криптовалютою є Ethereum (ETH). Він відзначається застосуванням смарт-контрактів та підвищенням безпеки у сфері криптовалют. Його технічні переваги полягають у великій та кваліфікованій спільноті розробників, яка постійно вдосконалює його функціональність. Ethereum довів свою стійкість на ринку як друга за величиною криптовалюта, що забезпечує надійність та високу ліквідність. Його широкий спектр застосування в реальному світі, включаючи децентралізовані фінанси та управління ланцюжками поставок, підтримує його популярність та цінність [12].

Третьою найбезпечнішою криптовалютою є Binance Coin (BNB). Він відзначається стабільністю та корисністю, які випливають із його зв'язку з найбільшою у світі криптовалютною біржею Binance. Технічна сила Binance Coin підкріплюється роботою на надійній платформі блокчейну Binance Smart Chain, що відома своєю ефективністю та безпекою. Надійність ринку BNB забезпечує його значну ринкову стабільність та ліквідність, що додає невід'ємну цінність і видимість у криптовалютній екосистемі. Використання BNB в реальному світі включає оплату комісій на біржі Binance, доступ до привілеїв та практичні застосування в платіжних сценаріях. Інтеграція Binance Coin у розширюючуся екосистему Binance, включаючи Binance Smart Chain та інші ініціативи, підсилює його стабільність та реальний потенціал [12].

Четвертою найбезпечнішою криптовалютою є Tether (USDT). Це стейблкоїн, який прив'язаний до долара США у співвідношенні 1:1, що забезпечує стабільність на нестабільних ринках криптовалют. Його широке поширення на біржах та в крипто-екосистемі забезпечує високу ліквідність, а також використання для зручності та орієнтації в коливаннях ринку. Якщо Tether продемонструє повну прозорість щодо своїх резервів, це може підвищити його надійність для користувачів, що шукають засоби для

зменшення волатильності цін [12].

П'ятою найбезпечнішою криптовалютою є Cardano (ADA). Він відзначається своїм фундаментальним підходом до розробки, базованим на академічних дослідженнях та науковому підґрунті. Технічна перевага полягає у використанні рецензованих досліджень для підвищення безпеки та стійкості блокчейну, а також у пріоритеті масштабованості та смарт-контрактів для майбутнього зростання. Cardano вже займає сильні позиції на ринку завдяки своєму потенціалу для реальних рішень і можливостям впливу на такі галузі, як фінанси та перевірка особи. Його віддана спільнота, науковий підхід до проблем та можливості смарт-контрактів в реальному світі роблять його привабливим для інвесторів та партнерів. Нарешті, акцент на стійкості та енергоефективності може залучити увагу екологічно свідомих інвесторів, підкреслюючи потенціал для ширшого прийняття та довгострокового зростання [12].

Основна відмінність між криптовалютами і токенами полягає в їхній природі та призначенні. Криптовалюти, такі як біткоїн, функціонують на власних блокчейнах і переважно використовуються як засіб обміну та зберігання вартості. Тоді як токени побудовані на існуючих блокчейнах і можуть мати різноманітні застосування, включаючи представлення цифрових активів, доступ до продуктів або послуг, а також участь у фінансових інструментах.

Головна особливість токенів полягає в їхньому різноманітному спектрі використання, що включає представлення власності на активи, надання доступу до додатків чи послуг, а також спрощення транзакцій у децентралізованих екосистемах. Токени користуються інфраструктурою та безпекою, яку забезпечують існуючі блокчейни, що сприяє створенню новаторських децентралізованих додатків та сервісів [13].

У таблиці 1.3 продемонстровано різницю між криптовалютою та токеном. Криптовалюта має власний блокчейн і зазвичай використовується для платежів, тоді як токен працює на існуючому блокчейні, як-от Ethereum, і

може виконувати різні функції. Створення криптовалюти є складним процесом, тоді як токен легко створити за допомогою смарт-контрактів. Це розрізнення важливе для розуміння функціонування різних цифрових активів у блокчейн-екосистемі.

Таблиця 1.3

Різниця між криптовалютою та токеном

Криптовалюта	Токен
Власний блокчейн	Працює вже на існуючому блокчейні іншої криптовалюти
Призначена для виконання, як функції віртуальних грошей/ платіжної функції	Виконують різні функції: еквівалент готівки, заміна акцій чи збір коштів, які передається в блокчейн
Зазвичай, у блокчейні існує лише одна криптовалюта	Декілька токенів можуть бути створені поверх основного блокчейну
Для того, щоб створити новий блокчейн, вам потрібно повністю його створити з нуля	Зазвичай, використовують існуючі блокчейни на основі смарт-контрактів на Ethereum
Стало менше	Стало багато
Розробити блокчейн з нуля та створити нову криптовалюту складно	Токен легко створити, тож це може зробити майже кожен

Джерело: [14]

Таким чином, вивчення сутності та видів криптовалют дозволяє зрозуміти їхню важливість у сучасному світі фінансів та технологій. Цей аналіз є ключовим для розуміння принципів їх функціонування та перспектив їхнього розвитку.

1.2. Підходи до регулювання використання криптовалют у країнах світу

Зі зростанням популярності криптовалют по всьому світу, багато країн створюють законодавство для регулювання цього сектору. Проте, на сьогоднішній день стан регулювання криптовалют залишається непередбачуваним та швидкозмінним.

Положення впроваджень регулювання щодо криптовалюти – це правові та процедурні рамки, які уряди встановлюють для регулювання різних

аспектів цифрових активів. Ці положення можуть варіюватися від детальних правил, спрямованих на підтримку користувачів блокчейну, до прямої заборони торгівлі або використання криптовалют.

В таблиці 1.4 описані основні підходи до регулювання криптовалют у світі. Дружні до криптовалют країни, як Сальвадор і Швейцарія, підтримують криптовалютні ринки, тоді як країни з жорстким регулюванням, як Китай і Болівія, забороняють криптовалютну діяльність. Збалансовані підходи країн ЄС передбачають підтримку інновацій разом із заходами для зменшення ризиків, таких як ПВК/ФТ (Internal Regulations on Counteraction of Legitimization of Proceeds of Crime and Financing of Terrorism) і КУС (know your customer). Ця інформація важлива для розуміння міжнародних тенденцій регулювання та вибору сприятливих юрисдикцій для криптовалютних проектів.

Таблиця 1.4

Основні підходи до регулювання використання криптовалют у світі

Підхід	Сутність
Країни, дружні до криптовалют	Такі країни, як Сальвадор, Естонія, Мальта та Швейцарія активно просуваються у розвитку криптовалютних ринків, пропонуючи сприятливе середовище для розвитку бізнесу, пов'язаного з блокчейном і криптовалютами. Вони ставлять перед собою завдання знаходження балансу між підтримкою інновацій та захистом інвесторів.
Країни з жорстким регулюванням	Країни, такі як Алжир, Болівія, Китай і Непал, прийняли рішучу позицію проти криптовалют, запропонувавши заборону на діяльність, таку як первинні пропозиції монет (ICO) і торгівлю. Ці країни посилаються на свої стурбованість щодо спекулятивних ризиків та фінансової нестабільності.
Збалансовані підходи	Країни Європейського Союзу (ЄС) та інші юрисдикції приймають збалансований підхід до регулювання криптовалютного сектору. Вони визнають потенційні переваги технології блокчейн і криптовалют, одночасно впроваджуючи нормативні акти для зменшення ризиків, таких як вимоги протидії відмиванню грошей / фінансуванню тероризму (ПВК/ФТ) і принцип «Знай свого клієнта» (КУС).

Джерело: складено автором за матеріалами [15]

Норми, які стосуються цифрових активів, охоплюють питання, щодо їх створення, купівлі, продажу та торгівлю. Також вони регулюють інтеграцію

цифрових активів з вже наявними фінансовими системами. Також, вони можуть визначати умови їх використання, керуючи тим, як ці активи взаємодіють з фінансовою і економічною інфраструктурою через законодавчі норми та державні установи [16].

У таблиця 1.5 продемонстровано регулювання криптовалют у різних країнах станом на 2022 рік, зокрема необхідність наявності ліцензії для діяльності з криптовалютами та наявність валютного проекту Центрального банку. У більшості розвинутих країн, таких як Велика Британія, США та Японія, потрібна ліцензія, і вони мають свої валютні проекти. Водночас деякі країни, як Аргентина, не вимагають ліцензії та не мають валютних проектів Центрального банку.

Таблиця 1.5

Регулювання використання криптовалют у країнах світу станом на 2022 рік

Країна	Необхідність наявності ліцензії	Валютний проект Центрального банку
Велика Британія	Так	Так
Швейцарія	Так	Так
ЄС	Так	Так
Канада	Так	Так
США	Так	Так
Чилі	Так	Так
Аргентина	Ні	Ні
Бразилія	Ні	Так
Індія	Ні	Так
Китай	Ні	Так
Сінгапур	Так	Так
Тайланд	Так	Так
Австралія	Так	Так
Гонконг	Так	Так
Південна Корея	Так	Так
Японія	Так	Так

Джерело: складено автором за матеріалами [17]

Велика Британія, хоч і не має спеціальних законів, що регулюють криптовалюту, встановила певні норми для їх використання, зокрема, зобов'язання реєстрації бірж, що працюють в країні. Криптовалюти в країні

не визнаються законними платіжними засобами, але прибутки або збитки, отримані від операцій з криптовалютою, підлягають оподаткуванню податком на приріст капіталу.

Таким чином, вона встановила норми для використання криптовалют, не розглядаючи їх як законні платіжні засоби, і зобов'язала біржі, що операціонують в країні, реєструватися. Після виходу з ЄС у 2020 році, Велика Британія перенесла вимоги щодо регулювання криптовалют з 5AMLD (5th Anti-Money Laundering Directive) і 6AMLD (6th Anti Money Laundering Directive) у своє національне законодавство, вимагаючи реєстрації бірж в Управлінні з питань фінансової поведінки (FCA) та дотримання вимог AML (Combating the Financing of Terrorism) /CFT (Combating the Financing of Terrorism) [17].

Крім того, FCA і Банк Англії розглядають пропозиції щодо правил для стейблкоїнів, активів, які є стабільними за ціною, оскільки їхня вартість прив'язана до вартості іншого активу. Банк Англії наголошує на можливостях, які стейблкоїни можуть надати споживачам і роздрібним торговцям у Великій Британії, таких як прискорення та здешевлення платежів, але одночасно він прагне захистити споживачів, запобігти відмиванню грошей і забезпечити фінансову стабільність [18].

Вельми ймовірно, що у короткостроковій перспективі законодавство Великої Британії щодо криптовалюти залишатиметься головним чином узгодженим з ЄС, проте з часом воно може відступити від європейського блоку в певній мірі. У 2021 році Міністерство фінансів Великої Британії наголошувало на намірі провести консультації щодо включення певних криптовалют до сфери «регулювання фінансової реклами» та продовжувати розглядати «ширший регуляторний підхід» до криптоактивів. У січні 2022 року уряд оголосив про наміри прийняти законодавчі акти щодо «оманливої реклами криптоактивів» з метою приведення реклами криптовалюти у відповідність до інших норм фінансової реклами [17].

Швейцарія зарекомендувала себе як ідеальне місце для стартапів (Crypto

Valley), які працюють з цифровою валютою та блокчейнами. Це стало можливим завдяки сприятливому технологічному, економічному та політичному середовищу країни. Швейцарія приваблює іноземних підприємців своїм гнучким регулюванням, підтримкою інноваційних проектів та наявністю провідних дослідницьких інститутів. Зокрема, місто Цуг визнано ідеальним місцем для таких підприємств завдяки сприятливій системі оподаткування та доступу до дослідницьких і ділових центрів, що залучає кваліфікованих працівників і підприємців з усього світу [19].

Криптовалютні та блокчейн-проекти в Швейцарії регулюються Швейцарським органом з нагляду за фінансовими ринками (FINMA), який розробляє інструкції для відповідності чинному законодавству. FINMA видає ліцензії на криптовалютну діяльність та контролює дотримання законів про боротьбу з відмиванням грошей. У 2018 році FINMA разом зі Швейцарським державним секретаріатом з міжнародних фінансів (SIF) почали співпрацювати для розвитку блокчейн-проектів та внесення змін до законодавства. Фінтех-проекти мають повний юридичний статус і повинні отримати ліцензію на криптографію для законної роботи. Швейцарське Федеральне податкове управління (FTA) розглядає криптовалюти як активи, які можна законно обмінювати та використовувати в комерційних операціях [20].

16 лютого 2018 року FINMA опублікувала Рекомендації щодо застосування законодавства про фінансовий ринок у своїх Керівних принципах ICO (Initial coin offering). У цьому документі визначено категорії токенів: платіжні токени (використовуються лише як засіб платежу), утилітарні токени (надають доступ до цифрових програм чи послуг), та активні токени (представляють активи, як-от боргові або власні вимоги до емітента). Також можливі гібридні форми токенів, що включають елементи декількох категорій. FINMA визнає, що класифікація токенів може змінюватися з часом і залежить від конкретної торгової діяльності. Крім того, платіжні токени не є законним платіжним засобом, але можуть

використовуватися як приватний платіжний засіб за згодою сторін і регулюються швейцарськими правилами боротьби з відмиванням грошей.

Крім того, грошово-кредитний орган опублікував свій висновок щодо нормативної класифікації токенів стабілізації у Керівних принципах ІСО від 11 вересня 2019 року. Згідно зі швейцарським законодавством, токени стабілізації зазвичай класифікуються як суміш токенів активів або платіжних токенів і токенів активів. Платіжні токени не вважаються законним платіжним засобом, але можуть використовуватися як приватний платіжний засіб за згодою сторін, при цьому їх випуск регулюється швейцарськими правилами боротьби з відмиванням грошей [21].

У більшості країн Європейського Союзу (ЄС) криптовалюта має легальний статус, проте регулювання обміну неоднакове в окремих державах-членах. Також в межах ЄС існує різний рівень оподаткування, що варіюється від 0% до близько 48% [18].

У липні 2016 року Європейська Комісія запропонувала зміни до Четвертої Директиви про боротьбу з відмиванням грошей (AMLD), включивши в її сферу провайдерів гаманців-зберігачів та платформи обміну віртуальними валютами. Ці зміни вимагали від таких провайдерів дотримання вимог обачності та реалізації політик і процедур для виявлення, запобігання та повідомлення про відмивання грошей і фінансування тероризму.

Оновлена Директива про боротьбу з відмиванням грошей, узгоджена і схвалена Європейським парламентом і Радою ЄС, набула чинності через три дні після свого опублікування в Офіційному віснику Європейського Союзу. У 2018 році Європейська Комісія представила План дій з використання технологічних інновацій у фінансових послугах FinTech, включаючи блокчейн та хмарні сервіси [22].

Таким чином, у вересні 2020 року Європейська комісія впровадила Регламент ринків криптовалют (MiCA), спрямований на захист споживачів, стандартизацію криптовалютної індустрії та встановлення нових вимог щодо

отримання ліцензій. Цей регламент набув чинності в липні 2023 року, надаючи регуляторам інструменти для моніторингу використання криптовалюти з метою запобігання відмиванню грошей та фінансуванню тероризму, забезпечуючи при цьому захист користувачів. У квітні 2023 року парламент також затвердив заходи, які дозволяють вимагати від певних постачальників криптослужб отримання операційної ліцензії [23].

У таблиці 1.6 показано переваги та недоліки регламенту MiCA. Переваги включають юридичну визначеність, адаптовані правила для криптовалют, підвищену довіру клієнтів, єдину ліцензію для всього ЄС та залучення інвестицій від традиційних фінансових установ. Недоліки включають дуже жорсткі правила, високі штрафи, обмеження на стейблкойни в доларах США, невизначеність щодо регулювання NFT та складнощі з правозастосуванням за кордоном.

Таблиця 1.6

Переваги та недоліки регламенту MiCA

Переваги MiCA	Недоліки MiCA
Юридична визначеність	Дуже жорсткі правила
Адаптовані правила до криптовалюти	Штрафи в мільйони євро за помилку
Довіра до обережних клієнтів	Обмеження на стейблкойни в доларах США
Одна ліцензія на діяльність у всьому блоці	NFT – є сірою зоною
Залучить інвестиції TradFi	Незрозуміло, як працюватиме правозастосування за кордоном

Джерело: [24]

Отже, починаючи з травня 2023 року, Європейський Союз впровадив перші в світі комплексні правила щодо криптовалют під назвою Регламент ринків криптовалютних активів (MiCA). Згідно з цим регулюванням, будь-яка компанія, що здійснює операції з криптовалютами, повинна мати відповідну ліцензію. З січня 2026 року всі постачальники послуг зобов'язані отримувати інформацію про відправників і бенефіціарів криптовалютних переказів, незалежно від суми. Крім того, гаманці з балансом понад 1000 євро повинні проходити перевірку для проведення транзакцій [18].

Канадський уряд зазнав критики від прихильників криптовалют та блокчейн-спільноти через своє упереджене та нечітке ставлення до криптовалют. Уряд розглядав криптовалюти як товари, а не законні платіжні засоби, що відрізняє їх від інших країн, які визнали їх як такі. Такий підхід може відображати невпевненість або страх уряду перед новими технологіями, а також його бажання контролювати їх використання [25].

У період з 2021 до 2022 року активізувалися зусилля з правового врегулювання криптоактивів, зокрема в Канаді, де адміністратори цінних паперів (CSA) виробляли різноманітні повідомлення для персоналу з метою створення більш чіткої правової бази для цих активів. Регулятори в Сполучених Штатах і Канаді увагу зосереджували на інтеграції крипторгівельних платформ (СТР) через уточнення та забезпечення дотримання існуючого законодавства. У той же час судова система розглядала можливість застосування принципів цінних паперів до криптоактивів, що призвело до цікавих рішень у випадках SEC проти Ripple Labs, Inc. та SEC проти Terraform Labs Pte [26].

Починаючи з 2023 року Банк Канади готується до впровадження нового Закону про роздрібні платежі (RPAА) шляхом проведення консультативного періоду та розробки остаточних положень. Цей закон передбачає введення контролю за провайдерами платіжних послуг для боротьби з різноманітними проблемами, включаючи зростання складності та розширення платіжних технологій, а також проблеми глобальної безпеки, шахрайства та відмивання грошей [27].

На сьогоднішній день в США існує двоплановий підхід до регулювання криптовалют, деякі члени Конгресу підтримують ідею нової всебічної системи, щоб допомогти галузі розвиватися, тоді як регулятори фінансового ринку стикаються з проблемами, такими як відмивання грошей та кіберзлочинність. Адміністрація Байдена змусила федеральних регуляторів провести аналіз ризиків та переваг, пов'язаних з криптовалютами, через розпорядження [28].

У 2022 році в США була введена нова структура регулювання криптовалютного сектора, яка передала повноваження існуючим регуляторам ринку, таким як SEC (The United States Securities and Exchange Commission) і CFTC (Commodity Futures Trading Commission). SEC вже має досвід регулювання цього сектора, що виявляється через ряд позовів проти криптовалютних компаній та проєктів. Однак боротьба між регуляторами, брокерами-дилерами, інвесторами та криптовалютною індустрією продовжується, незважаючи на наявні рамки і повноваження, надані регуляторам [23].

У США обмін криптовалютами є законним і регулюється різними агентствами залежно від їх природи. Наприклад, FinCEN (Department of the Treasury's Financial Crimes Enforcement Network) регулює їх як фінансові послуги, вимагаючи реєстрації, заходів протидії відмиванню коштів і фінансуванню тероризму. SEC вважає криптовалюту цінними паперами, тому застосовує відповідні закони до цифрових гаманців і бірж. З іншого боку, CFTC вважає криптовалюту товаром і дозволяє торгувати деривативами на них [18].

У таблиці 1.7 продемонстровано регуляторний ландшафт для криптовалют в США включає різні погляди та завдання від різних організацій. Комісія з цінних паперів і бірж (SEC) класифікує криптовалюти як цінні папери, що стимулює регулювання для захисту інвесторів та реєстрацію інвестиційних контрактів.

Комісія з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC) вважає криптовалюти товарами, що відкриває шлях до регулювання через ф'ючерси та контроль незареєстрованих бірж. Служба внутрішніх доходів (IRS) класифікує криптовалюти як власність, що відкриває шлях до оподаткування операцій з цифровими активами відповідно до правил оподаткування власності та капітальних приростів.

Таблиця 1.7

Регуляторний ландшафт для криптовалюти в США

Організація	Погляд	Завдання
Комісія з цінних паперів і бірж (SEC)	Криптовалюти є цінними паперами.	SEC хоче класифікувати цифрові активи як цінні папери з метою захисту інвесторів і вимагає, щоб усі пропозиції, які вважаються "інвестиційними контрактами", були офіційно зареєстровані. У 2023 році SEC використовувала стратегію регулювання через примусове виконання, порушуючи серйозні позови проти компаній, таких як Coinbase. У 2024 році SEC схвалила 11 спотових біржових фондів біткойн (ETF).
Комісія з торгівлі товарними ф'ючерсами (CFTC)	Криптовалюти – це товар.	CFTC вважає, що криптовалюти є товарами, які подібні до нафти чи золота. Агентство визначає товари як активи, які можуть підтримувати ф'ючерсні контракти, і вже регулює активний ринок ф'ючерсів на криптовалюту. CFTC ініціювало примусові дії проти незареєстрованих бірж ф'ючерсів на біткойн.
Служба внутрішніх доходів (IRS)	Криптовалюти є власністю.	IRS класифікує цифрові активи як власність, що означає, що будь-яка операція з криптовалютою, така як продаж, обмін або покупка, може потенційно підлягати оподаткуванню, а також застосовуються ставки податку на приріст капіталу. IRS почала розглядати криптоактиви як власність ще в 2014 році.

Джерело: складено автором за матеріалами [16]

Таким чином, у США намагалися регулювати криптоплатформи замість криптовалют напряду. За словами Крістофера Мітчелла, засновника і директора Keala Advisors, уряд бажає розглядати криптовалюти як традиційні цінні папери, але в той же час намагається обмежити їхню спроможність функціонувати на фінансових ринках на зразок традиційних цінних паперів [28].

Хоча в Чилі й немає спеціального законодавства, яке регулює криптовалюти, фінансові та податкові органи країни почали активно обговорювати наслідки цього нового класу активів. Комісія з фінансових ринків визначила, що криптовалюти не є фінансовими цінними паперами, і

Центральний банк зауважив, що вони не кваліфікуються як законний платіжний засіб або іноземна валюта. Обидві організації попередили про ризики купівлі та зберігання криптовалют через їхню нестабільність і потенційну загрозу фінансовій стабільності. Центральний банк рекомендував передати регулювання криптовалют під відання Комісії з фінансових ринків, подібно до інших фінансових цінних паперів [29].

Верховний суд Чилі ухвалив рішення на користь державного банку Bancoestado у справі про закриття рахунків криптовалютної біржі Oignon у 2018 році. Суд виправдовував своє рішення стосовно закриття рахунків, посиляючись на занепокоєння щодо відмивання грошей і фінансування тероризму. Однак це рішення також характеризувало криптовалюту як «нематеріальний актив», визначаючи її як майновий актив без фізичного прояву та внутрішньої цінності, тим самим звільняючи її від оподаткування за законами про доданий податок. У 2019 році уряд Чилі змінив курс, спрямовуючи зусилля на оподаткування інвестицій, пов'язаних з криптовалютою [30].

Починаючи з 2023 року Чилі ухвалило новий закон про фінансові технології, в якому вперше визначено категорію «криптоактивів». Це рішення ставить Чилі на передові позиції щодо регулювання блокчейн-індустрії в порівнянні з іншими країнами-сусідами [31].

У 2022 році Центральний банк Аргентини заборонив фінансовим установам здійснювати операції з цифровими активами, а у 2023 році ще більше посилив цю політику, заборонивши платіжним провайдерам пропонувати операції з криптовалютою. Проте, у липні 2023 року Національна комісія з цінних паперів (CNV) схвалила перший у країні ф'ючерсний контракт на біткойн, що свідчить про прогресивний підхід регулятора до адаптації до нових технологій і фінансового ландшафту [32].

На сьогоднішній день, Аргентина впроваджує нові правила для законної діяльності криптовалютного обміну, які включають створення реєстру постачальників послуг віртуальних активів і вимагають від крипто-бізнесу

реєстрації в уряді. Ці кроки стали результатом прийняття закону про боротьбу з відмиванням грошей і фінансуванням тероризму і відповідають вказівкам Групи розробки фінансових заходів протидії відмиванню грошей (FATF). При цьому за адміністрації Хав'єра Мілея регуляторні заходи стали суворішими, що може вплинути на майбутнє цифрових активів у країні, незважаючи на спочатку високі очікування [33].

Починаючи з червня 2023 року вступив в дію закон Бразилії про криптоактиви, який визначає правову основу для віртуальних активів у країні. Закон встановлює правила для надання послуг з віртуальними активами, визначає поняття віртуальних активів і постачальників цих послуг, а також передбачає кримінальну відповідальність за посередництво в операціях, пов'язаних з шахрайством. Визначення віртуальних активів охоплює широкий спектр криптоактивів, включаючи цифрові представлення вартості, які можна торгувати або передавати в електронному вигляді [34].

Таким чином, Конгрес Бразилії схвалив законопроект, що регулює крипторинки у країні. Цей закон містить ідеї, резолюції та керівні принципи щодо надання послуг, пов'язаних із віртуальними активами, включаючи платежі в криптовалютах. Центральний банк Бразилії і Комісія з цінних паперів і бірж Бразилії можуть бути відповідальними за впровадження цього регламенту. Поява такого законодавства відображає зростаюче значення криптовалютного ринку у Бразилії і відкриває шлях для дальшого розвитку і регулювання цього сектору [35].

На сьогоднішній день в Індії виникає необхідність регулювання криптовалют та інших цифрових активів, і регулятори в країні, такі як Рада з цінних паперів і бірж (SEBI) та Резервний банк Індії (RBI), активно працюють над розробкою відповідної політики. SEBI відкрита до криптовалют та пропонує регулювання в межах своїх компетенцій, в той час як RBI висловлює стурбованість щодо макроекономічних ризиків, пов'язаних з цифровими валютами. Подальші кроки в регулюванні криптовалют у Індії

будуть визначені результатами обговорень між різними відомствами та можуть мати вплив на майбутність цього ринку в країні [36].

У Китаї Національний банк (РВРС) забороняє діяльність криптокомпаній через їхню роль у сприянні недозволеному державному фінансуванню. У травні 2021 року Китай заборонив майнінг біткойнів, що змусило багатьох майнерів припинити діяльність або переїхати до інших країн. У вересні 2021 року Китай оголосив постійну заборону на використання та торгівлю криптовалютами на своїй території [23].

У Китаї жорстке регулювання криптовалют, і вони не визнаються законним платіжним засобом. Народний банк Китаю (РВРС) заборонив фінансовим установам здійснювати операції з біткойнами у 2013 році, розширив заборону на ІСО та внутрішні біржі криптовалют у 2017 році, а у 2021 році ввів постійну заборону на використання та торгівлю криптовалютами. Однак, криптовалюти отримали статус власності для цілей спадщини завдяки поправці до Цивільного кодексу у 2020 році. Попри ці обмеження, Китай активно підтримує розвиток блокчейн-технологій і завершив пілотні випробування офіційної цифрової валюти, цифрового юаню (e-CNY), призначеної для заміни готівки [17].

У Сінгапурі діє система регулювання криптокомпаній, які називаються «постачальниками цифрових платіжних токенів (DPT)», заснована на Законі про платіжні послуги (PSA) 2019 року. У листопаді 2023 року грошове управління Сінгапуру оголосило про намір посилити правила для цих постачальників, що вимагає від них швидкої адаптації до нового нормативного середовища [37].

Станом на 2024 рік у Таїланді можна купити криптовалюту, такі як Bitcoin, Ethereum, Ripple і Stellar, які були схвалені органами влади для торгівлі. З березня 2022 року криптовалюти більше не є законними платіжними засобами, але вони визначені як цифрові активи, які можна випускати, торгувати та обмінювати. Це спричинило підвищений інтерес до криптовалют серед населення Таїланду, особливо під час пандемії COVID-

19. У країні також спостерігається широке використання технологій Web3 фінансовими установами, що сприяє розвитку криптовалютного ринку та блокчейну у бізнесі.

Також значна частина населення користується криптовалютами, зокрема, біткойном, який досяг історичного максимуму вартості у 2021 році. Популярність криптовалют також підтримується заходами з розвитку і впровадження технологій Web3 фінансовими установами, включаючи банки. Такі інновації сприяють ширшому використанню криптовалют та блокчейну у бізнес-сфері, а також підвищують загальний інтерес до цифрових активів у Таїланді [38].

Криптовалюти в Австралії легалізовані з 2017 року і вважаються загальноприйнятим засобом платежу, хоча продавці не зобов'язані приймати їх. Відповідно до оцінок, понад один мільйон австралійців володіють криптовалютою, з інвесторами молодше 35 років, які є найбільш активними у цьому напрямку. Інші вікові групи також демонструють інтерес до криптовалют, з багатьма тримають їх як інвестиційний актив. Однак ринкові труднощі у 2022 році призвели до зменшення інтересу та спонукали владу до розгляду можливості жорсткішого регулювання. Крім того, дебанкінг стає все більшою проблемою, оскільки деякі банки блокують криптовалютні платежі, що викликає незадоволення серед користувачів. Незважаючи на це, дослідження показує, що значна кількість австралійців планує придбати криптовалюту вперше в наступному році, що свідчить про незмінну привабливість цього ринку, навіть з урахуванням ризиків [39].

Наразі Гонконг став лідером у галузі криптовалютних інновацій, отримавши високі оцінки в різних аспектах криптовалютної готовності за звітом Worldwide Crypto Readiness Report. Однак влада Гонконгу почала вживати заходів для боротьби зі зловживаннями, такими як відмивання грошей і фінансування тероризму, шляхом введення режиму ліцензування для постачальників послуг віртуальних активів. Скандал з JPEX ще більше підштовхнув владу до посилення заходів інформаційної безпеки та освіти для

захисту інвесторів від шахрайської діяльності.

Ця ситуація вказує на те, що Гонконг активно реагує на виклики, пов'язані з криптовалютами, і намагається забезпечити баланс між сприянням інноваціям у цьому секторі та захистом інвесторів від можливих ризиків. Режим ліцензування та інші регуляторні заходи створюють умови для розвитку криптовалютного ринку в Гонконгу, забезпечуючи одночасно його стабільність та безпеку. Це важливий крок для забезпечення довіри до цього сектору та його подальшого зростання в регіоні [40].

Південна Корея, завдяки великому інтересу до криптовалют серед місцевих жителів, сприймалася як потенційний притулок для криптовалютного бізнесу, особливо на тлі репресій Китаю проти криптовалют. Південна Корея є третім за значимістю ринком віртуальної валюти у світі, і дослідження показують, що принаймні 3 з 10 працівників інвестували в криптовалюти. Проте внутрішні політичні потрясіння та розбіжності серед політиків щодо майбутнього регулювання криптовалют створили нестабільне середовище для цього ринку на початку року.

Проте, Уряд Південної Кореї оголосив про запровадження системи регулювання та оподаткування криптовалют до липня 2018 року після загальних виборів, запланованих на 13 червня.

Міністерство стратегії та фінансів Південної Кореї розглядає можливість запровадження податку на приріст капіталу та інших податків на прибуток від криптовалют. Це потребуватиме внесення поправок до місцевого закону про податок на прибуток, щоб включити доходи від операцій з віртуальними валютами [41].

На сьогоднішній день Японія має один з найпрогресивніших у світі регуляторних кліматів для криптовалют, визнаючи їх законною власністю згідно з Законом про платіжні послуги (PSA). Прибуток від криптовалюти оподатковується як «різний дохід» з грудня 2017 року. У травні 2020 року набули чинності поправки до PSA та Закону про фінансові інструменти та біржі (FIEA), які встановили більш жорсткі обмеження для управління

віртуальними грошима користувачів і пом'якшили регулювання торгівлі криптовалютами деривативами.

Вона також продовжує підтримувати сприятливе середовище для криптовалют, зосереджуючись на забезпеченні безпеки та боротьбі з відмиванням коштів. Японське агентство фінансових послуг (FSA) планувало у 2022 році запропонувати нове законодавство для регулювання емітентів стейблкоїнів, щоб зменшити ризики для клієнтів та запобігти відмиванню грошей. Це законодавство передбачає нові протоколи безпеки та зобов'язання для постачальників криптослужб повідомляти про підозрілу активність [17].

В червні 2021 року Сальвадор став першою країною, яка офіційно прийняла біткойн як законний платіжний засіб, відкриваючи нові можливості для світу використовувати криптовалюту для бізнесу і підтверджуючи свій статус інноваційного лідера у сфері фінансових технологій [42]. Отже, починаючи з 7 вересня 2021 року в Сальвадорі запрацював закон, який зробив криптовалюту Bitcoin легальним платіжним засобом [43].

Таким чином, аналіз різноманітних підходів до регулювання використання криптовалют у країнах світу свідчить про розмаїття підходів та стратегій, які використовуються для забезпечення безпеки та стабільності фінансової системи.

Висновки до першого розділу

1. Криптовалюта – це форма цифрової валюти, яка базується на криптографічних принципах для забезпечення безпеки та конфіденційності транзакцій. Їх основна сутність полягає в тому, що вони використовують технологію блокчейн для реєстрації та підтвердження транзакцій без централізованого контролю.

Існують різні види криптовалют, включаючи першу та найвідомішу - Bitcoin, а також альтернативні криптовалюти такі, як: Ethereum, Litecoin, Ripple та інші. Кожна з цих криптовалют має свої унікальні особливості та

специфіку використання.

Отже, криптовалюти представляють інноваційний підхід до фінансів, який дозволяє людям здійснювати безпечні та конфіденційні транзакції в Інтернеті без посередництва традиційних фінансових установ. Вони продовжують розвиватися та знаходять нові застосування в різних галузях, від фінансів до технологій, і відіграють важливу роль у сучасному цифровому світі.

2. Підходи до регулювання використання криптовалют у країнах світу варіюються від відкритого прийняття до суворих обмежень. Деякі країни приймають сприятливе законодавство, сприяючи розвитку криптовалютного ринку та блокчейн-технологій. Інші застосовують обмеження або навіть повну заборону використання криптовалют. Загалом, різні підходи відображають складний характер криптовалют та розбіжності в уявленнях країн щодо їх ролі, ризиків та переваг.

Ці різноманітні підходи також відображають непевність щодо ефективності поточного регулювання криптовалют та викликів, які вони ставлять перед урядами у забезпеченні фінансової стабільності та безпеки. Таким чином, регулювання криптовалют в країнах світу залишається предметом постійної дискусії та еволюції, оскільки уряди намагаються знайти баланс між сприянням інноваціям та захистом споживачів і фінансової стабільності.

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ КРИПТОВАЛЮТ У СВІТІ

2.1. Особливості використання криптовалют в країнах світу

На сьогоднішній день набуття популярності використання та поширення криптовалют значно впливає на глобальні фінансові ринки. З кожним роком все більше людей та підприємств обирають криптовалюти як засіб інвестування, торгівлі та проведення транзакцій. Платформи для обміну криптовалютами стають доступнішими, а технологія блокчейн знаходить застосування в різних галузях, від фінансів до логістики. Тож різні країни адаптуються до нових реалій, вводячи регуляції та законодавчі норми для забезпечення безпеки і стабільності крипторинку.

Протягом останніх років податкові органи по всьому світу звернули увагу на криптовалютний клас активів. У 2016 році оподаткування криптовалют не було предметом широких дискусій, але згодом IRS (Internal Revenue Service) почав зміцнювати свою систему, вимагаючи від бірж цифрових активів, таких як Coinbase і Kraken, надавати інформацію про американських платників податків. Також в Європейському Союзі цей процес розвивався, зокрема в Франції та Польщі, де почали застосовувати оподаткування криптовалют за ставками відповідно 19%. Податкове зобов'язання виникає при обміні криптовалюти на традиційну валюту, товари або послуги.

На даний час Німеччина є найбільш сприятливою податковою юрисдикцією для криптовалют в Європейському Союзі. У Німеччині продаж криптовалют повністю звільняється від оподаткування, якщо він здійснюється через рік після придбання. Словаччина також має сприятливе податкове законодавство, де податок сплачується за зниженою ставкою 7% при продажу криптовалют, якщо їх зберігають принаймні рік. У інших країнах ЄС, таких як Угорщина, Хорватія та Болгарія, ставки податку

коливаються від 10% до 15%, в той час як у країнах, таких як Іспанія, Австрія, Італія та Латвія, ставки податку вищі (від 20% до 27,5%) [44].

На рис. 2.1 зображено, що найбільший відсоток володіння криптовалютою зберігається у людей віком від 24 до 34 років (15,5% у чоловіків та 9,5% у жінок) у світі. Потім ідуть люди з віком від 16 до 24 років. Чоловіків у цьому віці володіє 13,3%, а жінок 6,4%. Майже на одному рівні після наймолодших власників ідуть 35-44 річні володарі криптовалюти. Чоловіки у цьому віці володіє 13,2%, натомість жінки мають аж 8%. Жінки у віці 35-44 роки мають більший % ніж жінки у віці 16-24 роки. На передостанньому місті йдуть 45-54-річні користувачі криптовалют. У чоловіків цього віку ми бачимо 9,9%, а у жінок 5,8%. І, нарешті, останніми користувачами криптоактивів є люди 55-64 віку. Чоловіки цього віку мають 5,6%, а жінки 3,5%.

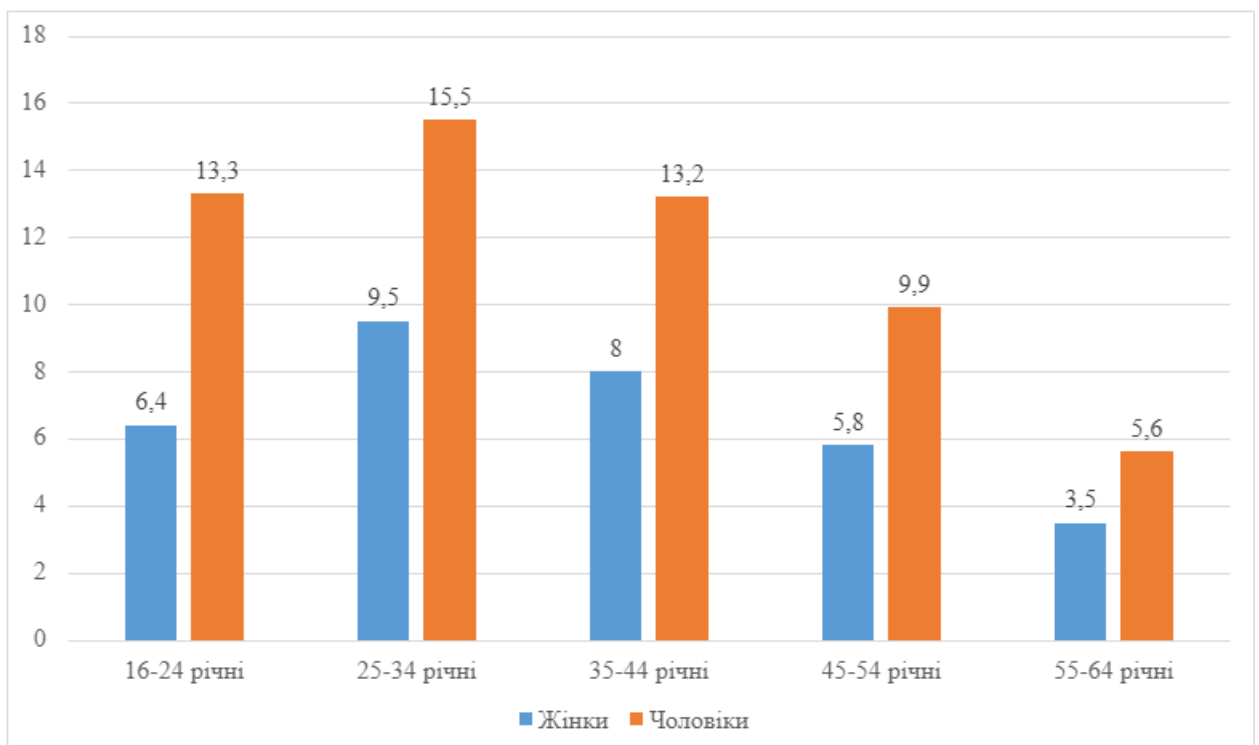

Рис. 2.1. Володіння криптовалютою за віком і статтю у 2022 році, %

Джерело: складено автором за матеріалами [45]

Таким чином, ми можемо зробити висновок, що зараз приблизно 12,7% чоловіків-користувачів інтернету віком від 16 до 64 років володіють

децентралізованою цифровою валютою, такою як біткойн або ефір, порівняно з лише 7,2% серед жінок. Молоді мілленіали найімовірніше володіють криптовалютою, але ймовірність володіння знижується після 35 років. Зараз менше 1 з 20 користувачів Інтернету у віці від 55 до 64 років має будь-яку криптовалюту, що вказує на потенціал ще одного «цифрового розриву» в найближчі роки.

Згідно з дослідженнями, троє з десяти американців віком від 18 до 29 років (31%) коли-небудь інвестували в криптовалюту, торгували нею або використовували такі криптовалюти, як біткойн або ефір, порівняно з меншою часткою дорослих у старших вікових групах. Чоловіки вдвічі частіше, ніж жінки, заявляють про використання криптовалют (22% проти 10%). Такі відмінності особливо виражені у молодших вікових групах та зменшуються з віком як серед чоловіків, так і серед жінок. Крім того, азіати, чорношкірі та латиноамериканці частіше, ніж білі, заявляють про інвестування в криптовалюту, торгівлю нею або використання [46].

У червні 2021 року Управління з питань фінансової поведінки Великої Британії опублікувало дослідження, яке показало підвищений інтерес суспільства до криптоактивів. Згідно з результатами дослідження, 78% дорослих вже чули про криптовалюту, а кількість осіб, що володіють криптоактивами, зросла до близько 2,3 млн у порівнянні з 1,9 млн у 2020 році.

У дослідженні виявлено, що ставлення до криптовалют в Великій Британії зазнало змін: менше користувачів вважають їх азартною грою (38% замість 47%), а більше сприймають як альтернативу чи доповнення до основних інвестицій. Половина користувачів, які заявили про свій намір інвестувати в майбутньому, показала збільшений інтерес до цього типу активів [47].

Станом на лютий 2022 року загальна ринкова капіталізація криптоактивів у Європейському Союзі зросла у вісім разів за останні два роки, до приблизно 1,5 трильйона євро наразі, хоча це на 1 трильйон євро

нижче свого піку в листопаді 2021 року. Є підтвердження того, що криптоактиви починають набувати загального поширення, з орієнтовно 6% громадян Словаччини та 8% громадян Голландії, які володіють криптоактивами [47].

Не дивлячись на досягнення біткойна свого історичного максимуму, загальна ринкова капіталізація криптовалют продовжує зростати і перевищила ВВП Німеччини, третьої за величиною економіки світу. Криптовалюта стає все більш популярною на ринках, а також активно впроваджується в традиційну фінансову систему, що відображається у зростанні числа компаній, пов'язаних із блокчейном, та їхній сукупній вартості. Крім того, країни з низьким середнім доходом, такі як Сальвадор, активно впроваджують криптовалюту, і вони стають піонерами в цьому напрямку [48].

На рис. 2.2 видно, що на сьогоднішній час транснаціональні компанії почали активно впроваджувати криптовалюту у свій бізнес. Такі компанії в першу чергу віддають перевагу впровадженню більше Bitcoin 31,2%, також хотіли б впровадити ще 16% (разом 47,2%). Наступною криптовалютою, якій компанії віддають перевагу, є так звані Stablecoins 28,8% і ще 14,4% мають бажання впровадити Stablecoins у свої компанії (разом виходить 43,2%). Останньою криптовалютою є Ether (Ethereum) у його використанні зацікавлені 24% транснаціональних компаній та ще 21,2% зацікавлені в цьому (разом 45,2%).

За даними опитування 2021 року, 58% транснаціональних компаній використовували принаймні одну форму криптовалюти. Цей інтерес частково пояснюється зростанням використання криптовалют для платежів у сфері електронної комерції. За даними CoinGate, процесора платежів у криптовалюті, кількість платежів у 2022 році зросла на 63% порівняно з попереднім роком, досягнувши 927,294 операцій. Хоча ця діяльність становить лише невелику частку загальної світової економіки, важливо зазначити, що нова технологія вже використовується для платежів кожні 34

секунди, що не може не вражати своєю швидкістю та зручністю [45].

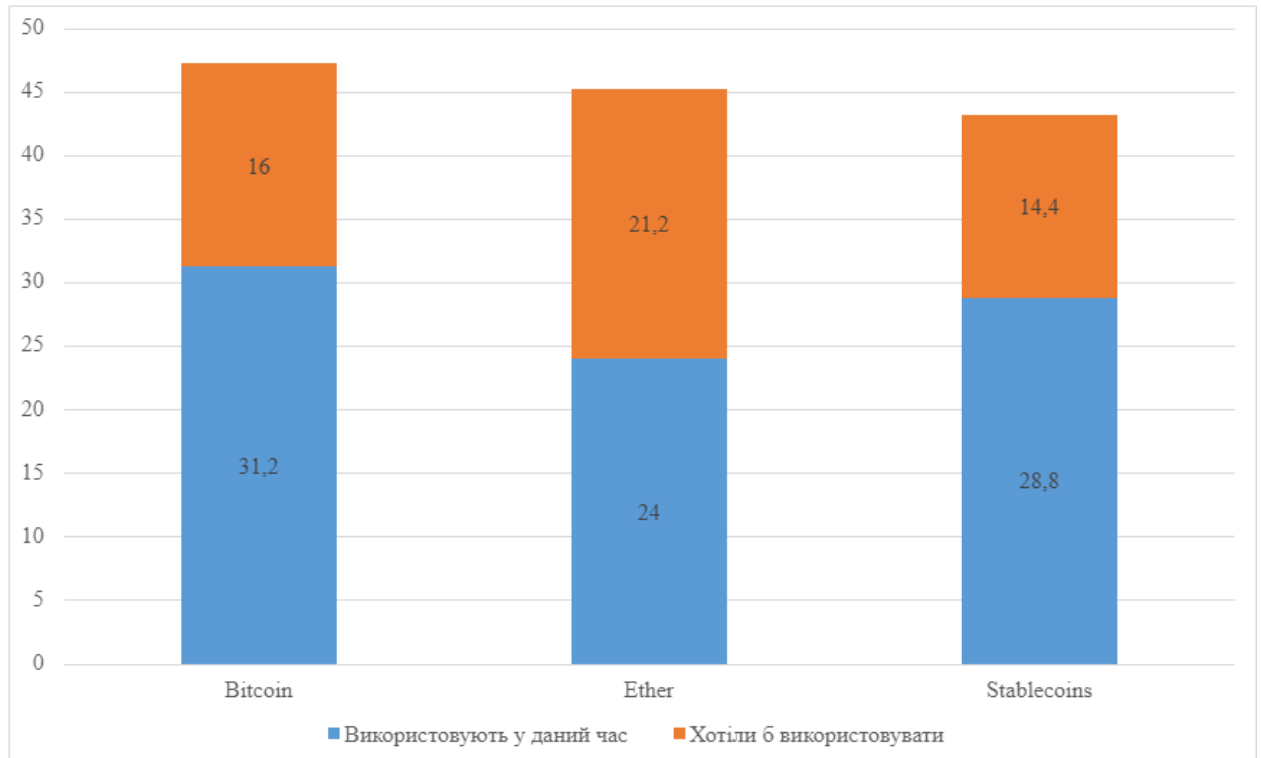

Рис. 2.2. Використання криптовалюти транснаціональними компаніями у 2021 році, %

Джерело: складено автором за матеріалами [45]

На рис. 2.3 зображено, що перше місце серед користувачів активів у криптовалюті займає Тайланд (20,1%). Після нього на одному рівні ідуть Нігерія, Філіппіни та ПАР (Південно-Африканська республіка) з показником права власності 19,4%. Четверте місце займає Туреччина з показником у 18,6%. На п'ятому місці з різницею у 0,1% знаходиться Аргентина (18,5%). В Індонезії показник трішки менший і складає 16,4%. Після Індонезії з незначним інтервалом у 0,3% йде Бразилія (16,1%). На восьмому місці йде Сінгапур (15,6%). На дев'ятому місці в нас Південна Корея з показником у 13,4%. Та на десятому Малайзія з показником 13,2%. Це країни з найвищим показником право власності на криптовалюту. Після них ідуть країни з середнім рівнем власності, а саме: Нідерланди (13,1%), Швейцарія (12,9%), США (12,7%), Індія (12,6%), Кенія (12,5%), В'єтнам (11,2%), Австралія (11,1%), Ірландія (11,1%), Австрія (10,4%), Колумбія (10,2%), Португалія (9,7%), Канада (9,6%), Бельгія (9,4%), Гонконг (9,4%), Німеччина (9%),

Іспанія (9%), Нова Зеландія (8,8%), Греція (8,6%), Данія (8,3%), Швеція (8,3%), Велика Британія (8,3%), Румунія (7,9%), Мексика (7,3%), Франція (6,4%), Японія (6,4%), Італія (6,3%), Китай (5,7%), Єгипет (5,6%), Польща (5,3%). До найнижчого рівня володіння криптовалюти, згідно з рис.2.3 відносяться: Саудівська Аравія (3,6%), Марокко (3,1%) та Ізраїль (3%).

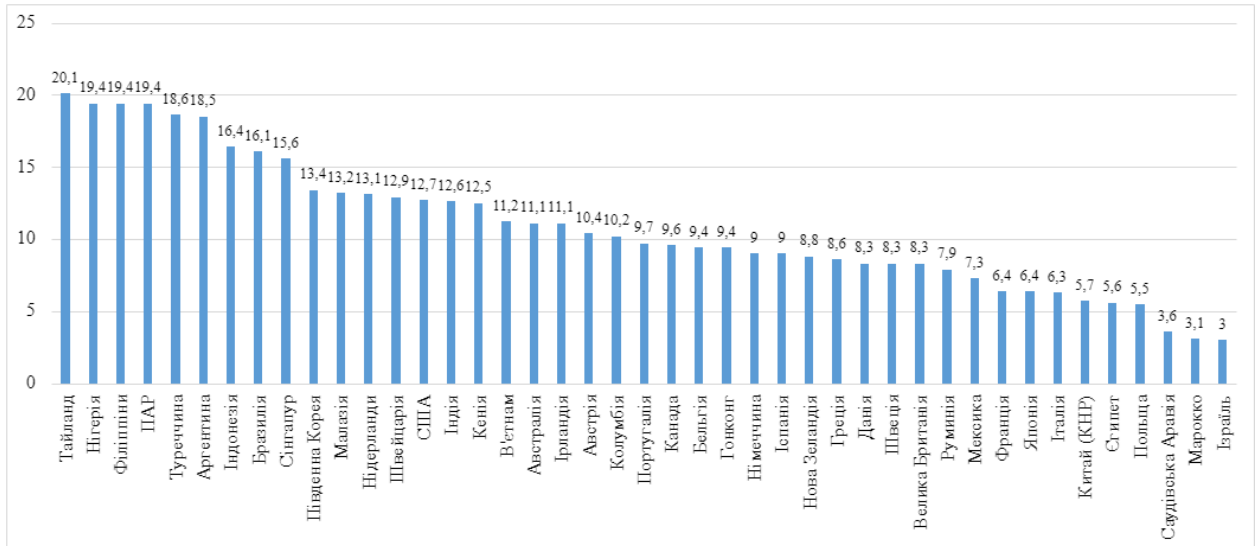

Рис. 2.3. Право власності на криптовалюту за країнами у 2022 році, %

Джерело: складено автором за матеріалами [49]

Отже з рис. 2.3 ми бачимо, що країни, які розвиваються, набагато активніше використовують криптовалюту, особливо у сфері грошових переказів. За оцінками Світового банку, грошові перекази, які мігранти надсилають своїм родинам чи друзям у країни походження, можуть становити від 20% до 40% ВВП у багатьох таких країнах [50].

З розвитком криптовалюти стала розвиватися і злочинна діяльність, яка включає: відмивання грошей, ухилення від сплати податків, фінансування тероризму та інші незаконні операції. Завдяки анонімності та децентралізованому характеру криптовалют, злочинці використовують їх для приховування своїх слідів та уникнення контролю з боку правоохоронних органів.

На рис. 2.4 зображено статистику щодо злочинної діяльності у криптовалюті у період з 2017 по 2022 роки. У 2017 році рівень злочинної

діяльності становив 0,86%. У 2018 році цей показник зменшився майже вдвічі та становив 0,49%. Проте, у 2019 році він виріс до рекордного максимуму у 1,9%. Можливою причиною цього роста могла стати поява COVID-19, яка могла спричинити паніку серед населення та спричинити ріст злочинної діяльності у цій сфері. У 2020 році цей показник впав до 0,43%, що на 0,06% менша за 2018 рік. Щодо 2021 року, то рівень злочинної діяльності впав до рекордного мінімуму та становив 0,12%. А ось у 2022 році цей показник збільшився вдвічі та становив 0,24%.

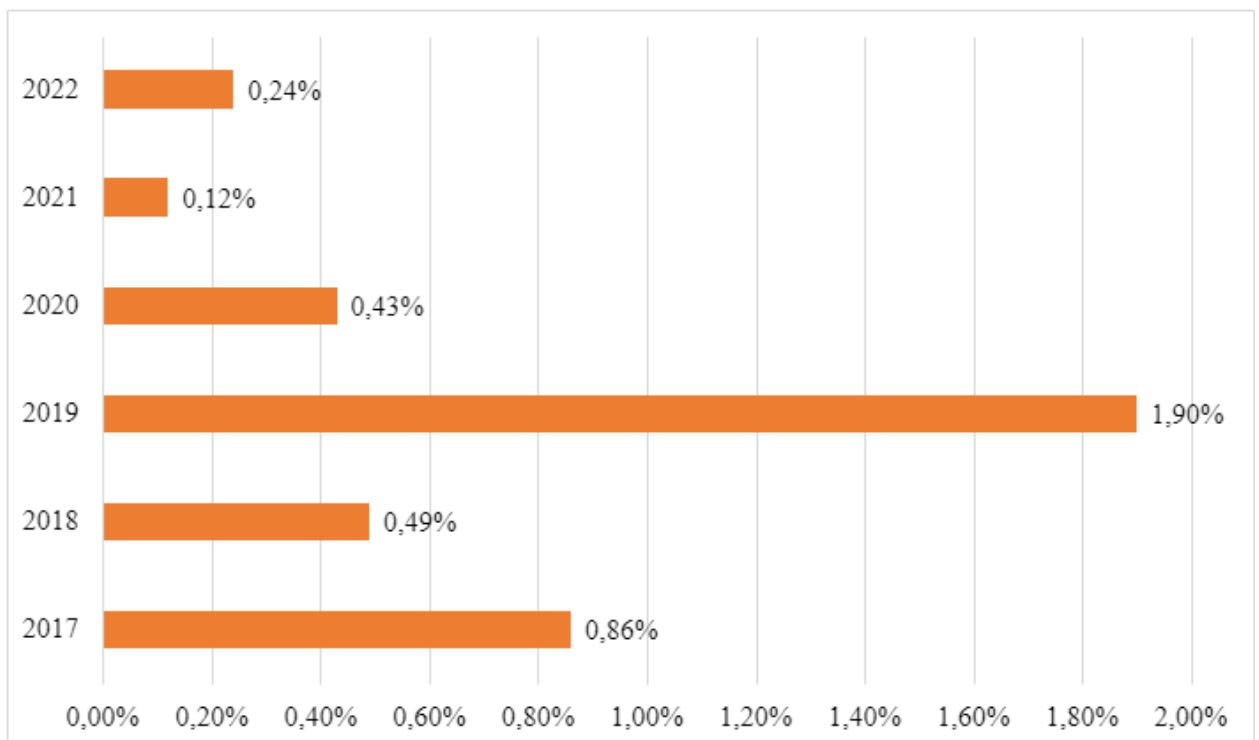

Рис. 2.4. Злочинна діяльність у криптовалюті у період 2017-2022 роки, %

Джерело: складено автором за матеріалами [45]

Отже, ідея надсилання грошей за межі традиційної фінансової системи може викликати занепокоєння, але використання криптовалюти може бути корисним для правоохоронних органів. Транзакції зберігаються в блокчейні, що підвищує прозорість і покращує здатність урядів і громадян знаходити злочинців. Завдяки цій прозорості злочинна діяльність вдалось мінімізувати до 0,12% у 2021 році від всієї криптовалютної активності, незважаючи на твердження політиків про її використання для злочинів. Це був найнижчий

показник злочинної діяльності за уся історію існування криптовалюти [45].

Глобальний індекс впровадження криптовалют (Global Crypto Adoption Index) демонструє рівень прийняття та використання криптовалют у різних країнах світу за декількома ключовими показниками (табл. 2.1).

Таблиця 2.1

Провідні країни у Глобальному індексі впровадження криптовалют
за 2023 рік

Країна	Загальний рейтинг індексу	Рейтинг за централізованою вартістю сервісу	Рейтинг за централізованими роздрібними послугами	Рейтинг за обсягами біржової торгівлі P2P	Рейтинг за значенням DeFi	Рейтинг за роздрібною вартістю DeFi
Індія	1	1	1	5	1	1
Нігерія	2	3	2	1	4	4
В'єтнам	3	4	4	2	3	3
США	4	2	8	12	2	2
Україна	5	5	3	11	10	10
Філіппіни	6	6	6	19	7	7
Індонезія	7	13	13	14	5	5
Пакистан	8	7	7	9	20	20
Бразилія	9	9	11	15	11	11
Таїланд	10	8	15	44	6	6
Китай	11	10	5	13	23	23
Туреччина	12	11	9	35	12	12
Велика Британія	14	15	20	38	8	8
Аргентина	15	14	12	29	19	19
Мексика	16	17	18	30	16	16
Бангладеш	17	18	19	33	22	22
Японія	18	22	21	49	18	18
Канада	19	25	23	62	14	14
Марокко	20	27	25	21	26	26

Джерело: [51]

Індія очолює рейтинг з загальним індексом та отримує високі оцінки у всіх підкатегоріях, що свідчить про сильну криптовалютну екосистему у Центральній та Південно-Азіатській регіоні.

Нігерія посідає друге місце, з високими рейтингами у сфері P2P торгівлі та діяльності в секторі децентралізованих фінансів (DeFi), що вказує на

значний ріст у цих сегментах.

Україна займає п'яте місце, з особливо високим рейтингом у секторі DeFi, хоча має нижчі позиції в рейтингах централізованих сервісів.

США, хоча мають високий загальний рейтинг, мають низькі позиції у рейтингах обсягу торгів P2P та діяльності у секторі DeFi, що вказує на певні області для покращення.

Важливу роль на ринку криптовалют відіграють криптовалютні біржі, які є онлайн-платформами, де користувачі можуть купувати, продавати та обмінювати різні криптовалюти. Вони забезпечують ліквідність ринку криптовалют, дозволяючи проводити операції в режимі реального часу. Такі біржі також часто пропонують додаткові послуги, такі як зберігання криптовалют, аналітичні інструменти та підтримка різних видів гаманців. Однак безпека на таких платформах є важливим питанням, оскільки біржі можуть стати мішенню для хакерських атак.

У таблиці 2.2 зображено шість провідних криптовалютних бірж за 2022 рік (за чисельністю користувачів на офіційних сайтах компаній).

Таблиця 2.2

Провідні криптовалютні біржі у 2022 році

Біржа	Кількість криптовалют	Комісія відправника/приймача	Валюти FIAT	Стейблкоїни
Binance	393	0,1/0,1	EUR, GBP, AUD, BRL, NGN, RUB, TRY, UAH, ZAR	Так
Kraken	197	0,16/0,26	EUR, USD, GBP, CAD, CHF, JPY	Так
Zonda	54	0,3/0,43	PLN, EUR, USD, GBP	Так
Coinbase	209	0,4/0,6	EUR, USD, GBP, AUD, CAD, CHF, JPY	Так
Crypto.com	222	0,4/0,4	Немає	Так
Huobi	578	0,2/0,2	Немає	Так

Джерело: [52]

Першою біржею є Binance: кількість криптовалют на біржі становить 393. Комісія відправника/приймача є найменшою серед усіх представлених

бірж і складає 0,1/0,1; у Binance є найбільший різновид Валюти FIAT (EUR, GBP, AUD, BRL, NGN, RUB, TRY, UAH, ZAR); Наявність Стейблкоїнів також присутня.

Другою біржею є Kraken: кількість криптовалюти на біржі становить 197; Комісія відправника/приймача є другою після Binance і складає 0,16/0,26; у Kraken також є різновид Валюти FIAT (EUR, USD, GBP, CAD, CHF, JPY); Наявність Стейблкоїнів також присутня.

Третьою біржею є Zonda: кількість криптовалюти на біржі є найменшою та становить 54; Комісія відправника/приймача є високою і складає 0,3/0,43; Zonda має також різновид Валюти FIAT (PLN, EUR, USD, GBP); Наявність Стейблкоїнів також присутня.

Четвертою біржею є Coinbase: кількість криптовалюти на біржі становить 209; Комісія відправника/приймача є найвищою і складає 0,4/0,6; Coinbase має різновид Валюти FIAT (EUR, USD, GBP, AUD, CAD, CHF, JPY); Наявність Стейблкоїнів також присутня.

П'ятою біржею у списку є Crypto.com: кількість криптовалюти на біржі становить 222; Комісія відправника/приймача є високою і складає 0,4/0,4; Crypto.com немає різновид Валюти FIAT; Проте, наявність Стейблкоїнів присутня.

Останньою біржею у списку є Huobi: кількість криптовалюти на біржі найвища та становить 578; Комісія відправника/приймача є помірною і складає 0,2/0,2; Huobi немає різновид Валюти FIAT; Проте, наявність Стейблкоїнів присутня.

Головне полягає в тому, що серед провідних криптовалютних платформ Binance, Kraken, Zonda (раніше BitBay), Coinbase, Crypto.com і Huobi існують відмінності у їхніх основних характеристиках та перевагах. Binance відзначається широким вибором криптовалют і низькими комісіями, Kraken славиться високим рівнем безпеки та можливістю торгувати з кредитним плечем, Zonda (раніше BitBay) надає можливість розрахунків в польській валюті і низькі комісії, Coinbase має високий рівень безпеки, а Crypto.com

відома привабливими комісіями та карткою для криптовалютних платежів. У той час як Nuobi пропонує широкий вибір криптовалют і привабливі комісії, його недоліком є відсутність можливості здійснювати депозити і зняття коштів у фіатних валютах, а також потенційна нестабільність криптовалютних бірж [52].

Таким чином, розгляд особливостей використання криптовалют у країнах світу підкреслює їхню роль як альтернативного фінансового засобу та засобу інвестування, а також потенційні виклики, пов'язані з їх використанням у міжнародному масштабі.

2.2. Сучасний стан використання криптовалют в Україні

Криптовалюти, як новітнє явище в глобальній фінансовій системі, стали об'єктом значної уваги як з боку інвесторів, так і регуляторів. Україна, як частина світового економічного простору, не залишилася осторонь цього процесу. Розвиток криптовалют в Україні має свої особливості, які зумовлені економічними, політичними та соціальними факторами.

Повномасштабна війна в Україні, яка почалася 24 лютого 2022 року, значно вплинула на ринки криптовалюти. Попри деяке зниження інтересу до української гривні на початку 2022 року, Україна займає друге місце у світі за інтенсивністю використання криптовалют серед населення з показником 16% [53].

17 березня 2022 року був прийнятий Закон України «Про віртуальні активи» № 2074-ІХ, після того як восени минулого року на нього наклав вето Президент [54].

За оцінками, близько 6,5 мільйонів українців, або 15,72% від усього населення, володіють криптовалютою. Також Україна зайняла п'яте місце у Глобальному індексі впровадження криптовалют у 2023 році. Однак це стало зниженням у рейтингу порівняно з 2022 роком, коли Україна посіла третє місце в даному рейтингу [51]. Після вторгнення країни-агресора український

уряд активно використовував криптовалюту для отримання пожертвувань та допомоги. Завдяки прийняттю законодавчої бази для криптовалют, Міністерство цифрової трансформації України змогло швидко мобілізувати криптовалютні ресурси. У березні 2022 року було пожертвовано майже 55 мільйонів доларів у криптовалюті, а до серпня ця сума перевищила 100 мільйонів доларів. Binance також запустила «Український фонд надзвичайної допомоги», додатково пожертвувавши 10 мільйонів доларів українському уряду [55].

На рис. 2.5 зображені криптоактиви, отримані на гаманці проукраїнських фандрайзерів. Основні долі криптоактивів Україна отримала у: Ether (68,1 млн дол. США), Tether (64,2 млн дол. США), Bitcoin (39,3 млн дол. США). Серед інших криптоактивів присутні: BNB Coin (10,3 млн дол. США), Polkadot (9,5 млн дол. США), Near Protocol (5,3 млн дол. США), Binance USD (4,8 млн дол. США), Solana (3,9 млн дол. США), інші (6,5 млн дол. США).

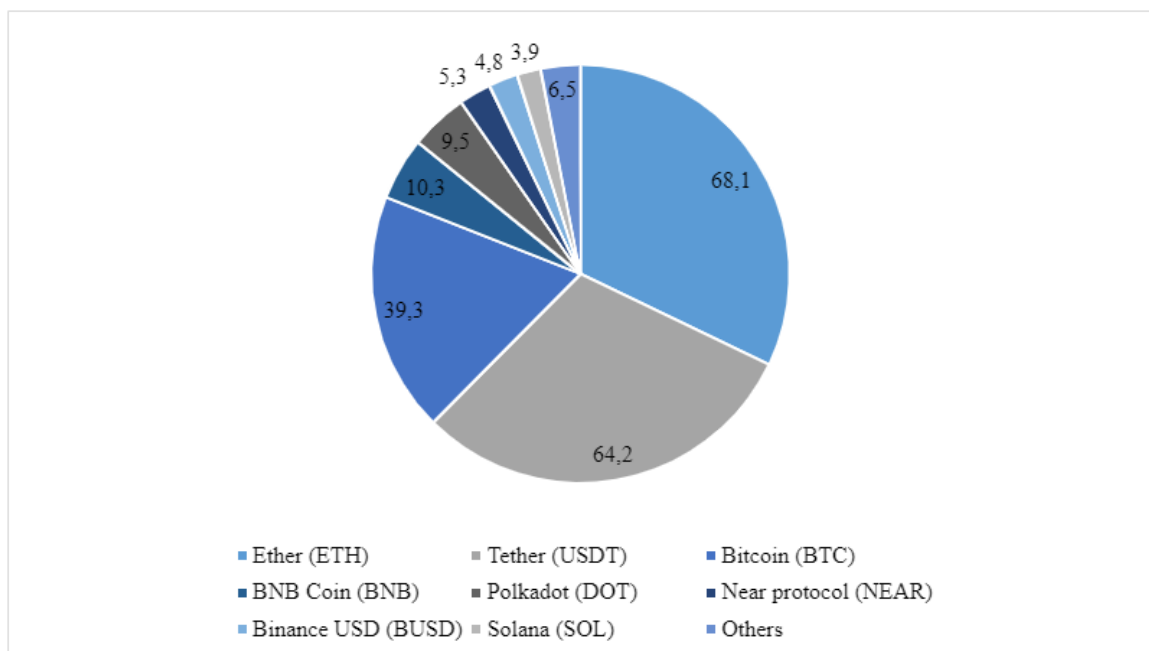

Рис. 2.5. Криптоактиви, отримані на гаманці проукраїнських фандрайзерів, у 2022 році, млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалами [56]

Понад 80% пожертвувань надійшло в останні дні лютого та в березні 2022 року, після початку вторгнення, а згодом зменшувалося. У листопаді 2022 року проукраїнські гаманці отримали трохи менше 0,6 мільйона доларів у BTC та ETH [56].

На рисунку 2.6 зображено типи проукраїнських фандрайзерів за вартістю пожертвувань криптоактивів. Більшість криптоактивів, які були пожертвовані, були спрямовані на український уряд 83,5 млн дол. США. Блокчейн-проекти займають друге місце і складають 78 млн дол. США. Потім ідуть військові благодійні організації 35,1 млн дол. США. Останнє основне місце серед пожертвувань криптоактивів займає гуманітарна справа 28 млн дол. США. На п'ятому місці йде журналістика та розвідка 0,7486 млн дол. США. На шостому індивідуальні збори коштів 0,2414 млн дол. США. Сьоме місце займає хактивізм 0,1041 млн дол. США. Останнє місце займає шахрайство з жертвами 0,0967 млн дол. США.

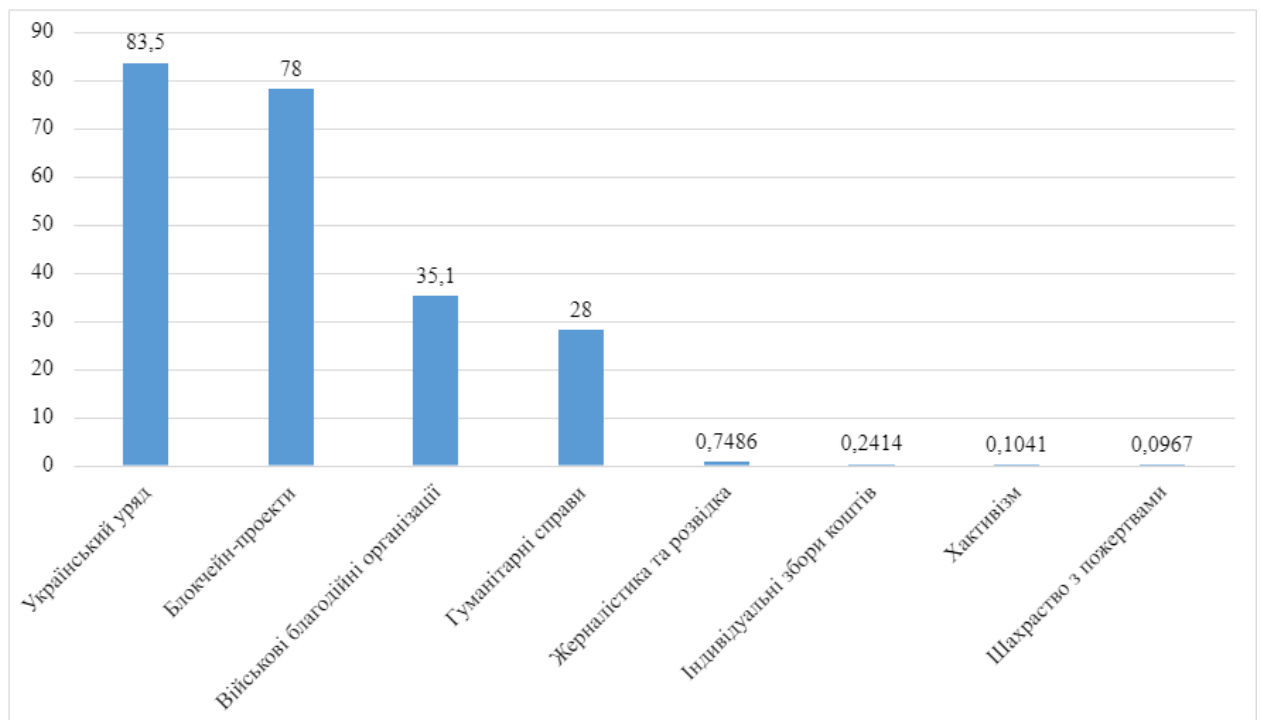

Рис. 2.6. Типи проукраїнських фандрайзерів за вартістю пожертвувань криптоактивів у 2022 році, млн дол. США

Джерело: складено автором за матеріалами [56]

Помітною тенденцією серед проукраїнських фандрайзерів є їхня менша

залежність від біткойнів, оскільки біткойн не підтримує інновації на основі web3, такі як DeFi, NFT і DAO. Натомість вони більше використовують блокчейни, як-от Ethereum, який дозволяє застосовувати унікальні можливості web3 для успішних кампаній пожертвувань [56].

Отже, з початку російського вторгнення український уряд та неурядова організація, що підтримує військових, зібрали 63,8 мільйона доларів США через понад 120 000 пожертвувань у криптовалюти. Це включає пожертву в розмірі 5,8 мільйонів доларів від засновника Polkadot Гевіна Вуда та CryptoPunk NFT вартістю понад 200 000 доларів США [57].

У таблиці 2.3 зображено придбану продукцію українським урядом завдяки пожертвам, які надходили з усього світу. Завдяки цьому, влада змогла придбати: 5500 куленепробивних жилетів, 410000 комплексних обідів, 500 балістичних пластин для бронежилетів, 3125 тепловізорів та оптики, 3427 лікарських засобів, 500 шоломів та 60 радіостанцій.

Таблиця 2.3

Продукція, придбана українським урядом завдяки криптовалюти у 2022 році

Продукція	Кількість
Куленепробивні жилети	5500
Комплексні обіди	410000
Балістичні пластини для бронежилетів	500
Тепловізори та оптика	3125
Лікарські засоби	3427
Шоломи	500
Радіостанції	60

Джерело: складено автором за матеріалами [58]

Таким чином, великі та малі пожертви надійшли з усього світу, і лише за тиждень криптоіндустрія, блокчейн-бізнеси та анонімні криптотрейдери пожертвували понад 55 мільйонів доларів у криптовалюти на офіційні криптогаманці України, некомерційні організації та волонтерів [58].

На рис. 2.7 продемонстровано відсоткове співвідношення декларування посадовцями криптовалют. Усього за 2022 рік було зареєстрували 1428

декларацій, з яких: інші – 60,5% (864 декларації); Національна поліція України – 12% (171 декларація); прокуратура – 10,5% (150 декларацій); міські ради – 4% (57 декларацій); обласні ради – 7,6% (57 декларацій); районні ради – 2,6% (37 декларацій); Верховна рада України – 1,4% (20 декларацій); селищні ради – 0,8% (12 декларацій); Міністерство оборони України – 0,6% (8 декларацій).

Отже, у 2022 році найбільше власників цифрових грошей було виявлено у Нацполіції – 171 декларація (12%) та у прокуратурі – 150 декларацій (10,5%). Проте, слід зауважити, що згідно з декларацій до війни найчастіше криптовалюту мали посадовці з міських рад (75 декларацій, або 9,5%) [59].

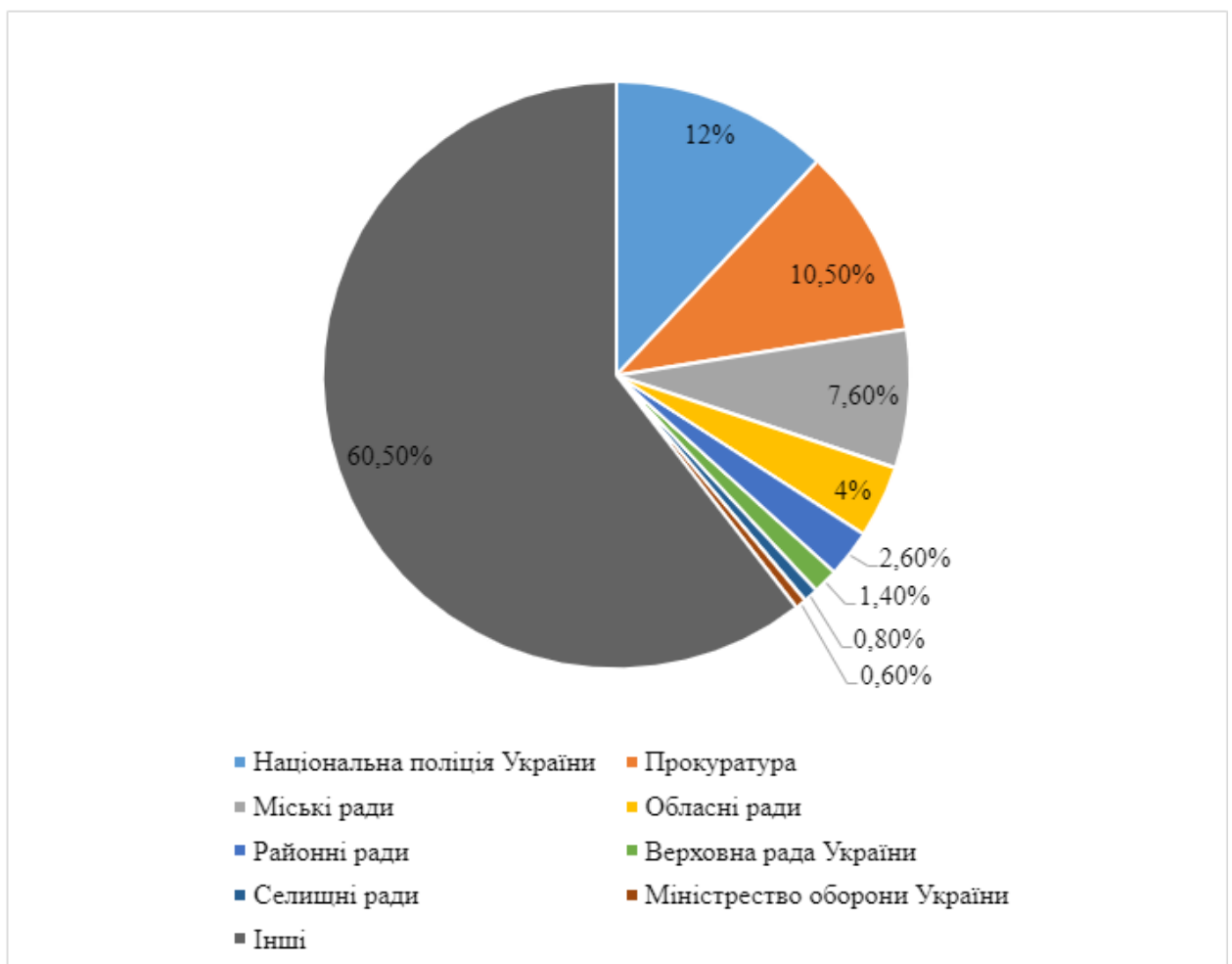

Рис. 2.7. Посадовці, які найчастіше декларують криптовалюту у 2022 році, %

Джерело: складено автором за матеріалами [60]

На рис. 2.8 продемонстровано декларування криптоактивів за регіонами України. Серед найбільш задекларованих криптоактивів є такі регіони: Дніпропетровська (72 особи), Одеська (72 особи), Харківська (64 особи), Львівська (55 осіб), м. Київ (42 особи) та Київська (40 осіб). Сьоме місце займає Донецька (36 осіб). На восьмому місці Полтавська (31 особа). На дев'ятому Запорізька (27 осіб). Десяте, одинадцяте та дванадцяті місця займають: Чернігівська (25 осіб), Чернівецька (25 осіб) та Житомирська (25 осіб). Тринадцяте місце посідає Івано-Франківська область (20 осіб). За нею ідуть Закарпатська (19 осіб) та Вінницька (19 осіб). Шістнадцяте та сімнадцяте місця займають Хмельницька (18 осіб) та Сумська (18 осіб). На вісімнадцятому місці Рівненська область (17 осіб). Дев'ятнадцяте місце займає Волинська область (15 осіб). Далі ідуть Миколаївська (14 осіб) та Луганська (14 осіб). Двадцять друге місце займає Кіровоградська область (13 людей). Серед найменш задекларованих криптоактивів є такі регіони: Херсонська (12 осіб), Чернівецька (11 осіб) та Тернопільська (10 осіб).

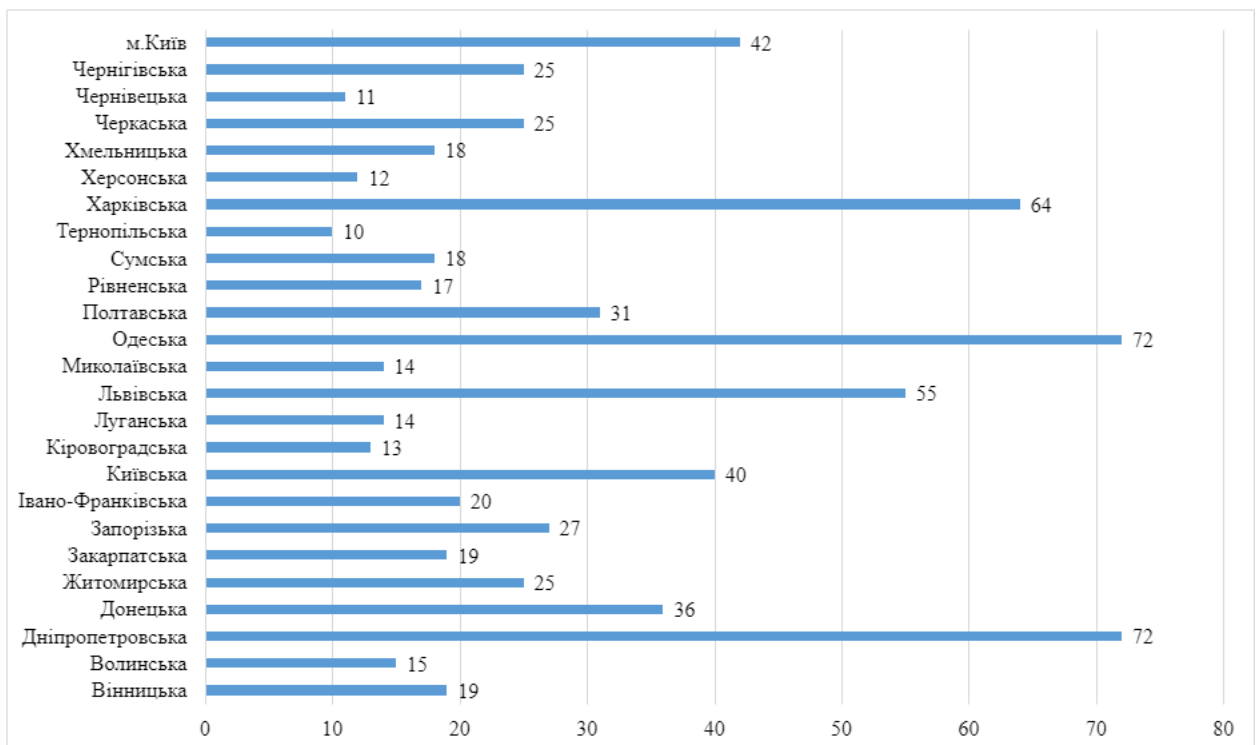

Рис. 2.8. Декларування криптоактивів за регіонами України, осіб

Джерело: складено автором за матеріалами [60]

Також, у 2022 році найпопулярнішою криптовалютою серед чиновників залишався біткоїн, який задекларували 648 осіб, що становить 45% від загальної кількості декларацій (2021 році біткоїн був задекларований у 356 чиновників) [59].

Таким чином, аналіз сучасного стану розвитку криптовалют в Україні підкреслює значні можливості та виклики, які вони несуть для фінансової системи країни. Використання криптовалют в Україні стрімко зростає, що відображає загальносвітову тенденцію до децентралізованих фінансових систем. Український уряд активно працює над регулюванням криптовалют, щоб забезпечити їх легальний статус та інтеграцію в економіку. Вітчизняні ІТ-компанії та стартапи вже застосовують блокчейн-технології для різноманітних фінансових операцій, зокрема у сфері фінтеху. Крім того, криптовалюти стають дедалі популярнішими серед звичайних громадян, які використовують їх для інвестицій та захисту заощаджень від інфляції. Проте, залишаються виклики, пов'язані з безпекою та ризиками шахрайства, що потребують подальшої уваги з боку регуляторів та користувачів.

2.3. Перспективи розвитку функціонування криптовалют у світі

Криптовалюти за останні роки стали важливою частиною глобальної фінансової системи, змінюючи уявлення про гроші та їх функції. Вони пройшли значний шлях розвитку, впливаючи на різні аспекти економічного та соціального життя.

На сьогоднішній день позитивні тенденції, які спостерігалися у 2023 році, продовжуються і у 2024 році. Наприклад, біткоїн та інші відомі криптовалюти досягли історичних піків після схвалення біткойн-ETF та збільшення інституційного інтересу. При збереженні такої тенденції можна очікувати подальше зростання, аналогічне тому, що спостерігалось у 2021 році. Станом на 13 березня, біткоїн підвищився на 65,4%, а ефір – на 70,2% у 2024 році [61].

Різноманітні дослідження показують, що криптовалютою вже користуються приблизно 200-300 мільйонів людей, і ринок постійно зростає. Зокрема, В'єтнам визначають як один із найбільш зрілих ринків для впровадження криптовалюти. З прогнозів Allied Market Research випливає, що до 2030 року вартість ринку криптовалюти може збільшитися втричі, до понад 5 мільярдів доларів США, зокрема завдяки грошовим переказам та глобальним платежам. Це свідчить про те, що криптовалюта продовжить розвиватися і займати важливе місце в повсякденному фінансовому житті у майбутньому [62].

За останні роки криптовалюти стають все більш поширеними серед різних категорій людей, від онлайн-бізнесів і інвесторів до гравців мобільних ігор та звичайних споживачів. Звіт Statista прогнозує значний зріст світового крипторинку до 2028 року, досягаючи 71,7 мільярда доларів, що свідчить про стійкий ріст і популярність криптовалют з плином часу [63].

На рис. 2.9 можна побачити динаміку об'єму продажів за останні 7 років, а також прогноз на наступні 5 років, до 2028 року включно. У 2017-2019 цей показник коливається у межах 2 млн євро. А вже у 2020 році збільшився до 6,4 млрд євро. З 2021 року позитивний приріст значно прискорився, і хоча у 2022 році зменшився на третину порівняно з попереднім роком, вже у 2023 знову значно зріс. За прогнозами об'єм продажів має зрости до понад 65 млрд євро у 2028 році.

Таким чином, ми бачимо, що світовий ринок криптовалюти зростає і очікується, що цей ріст буде продовжуватися у наступні роки. Прогнозується, що капіталізація ринку зростатиме на 12,5% щорічно з 2023 по 2030 рік, приводячи до подальшого зростання вартості цього ринку. Зростання використання технології розподіленої книги, такої як блокчейн, сприятиме розвитку криптовалют, а також очікується, що їх використання для транскордонних грошових переказів збільшиться, що призведе до зниження комісій і сприятиме подальшому зростанню ринку [65].

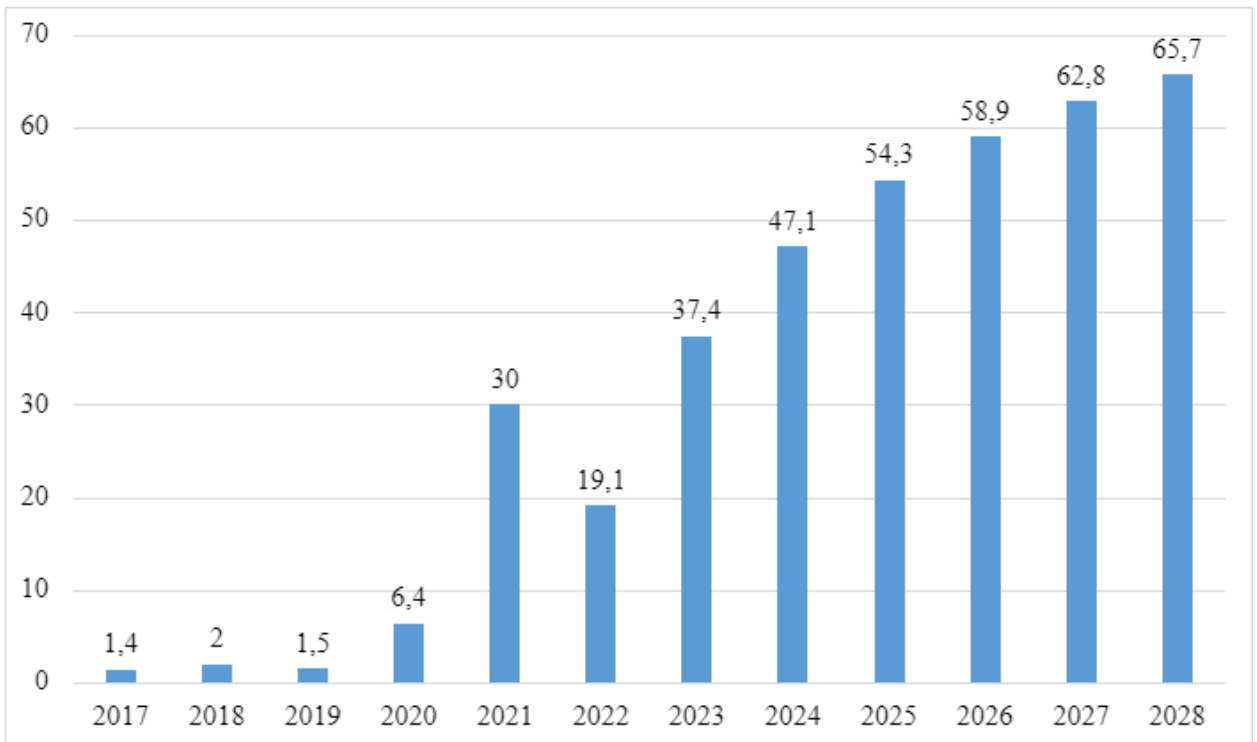

Рис. 2.9. Динаміка та прогноз об'єму продажів на ринку криптовалют за 2017-2028 роки, млрд євро

Джерело: складено автором за матеріалами [64]

На рис. 2.10 зображено динаміку кількості користувачів у 2017-2023 рр., і потенційна їх кількість у 2024-2028 рр. (за прогнозом). У 2017 році вона була не досить значною і складала усього 30,45 млн користувачів. У 2018 вона вже збільшилася на понад 10 млн. У 2019 кількість користувачів вже склала 57,15 млн, що більше на майже 16 млн порівняно з попереднім показником. Вже у 2020 число користувачів перевалило за 70 млн. Активний приріст користувачів почався у 2021, показник якого значно більший за попередні, і склав 294,6 млн. У наступні роки, 2022-2023 рр, приріст користувачів продовжував свої оберти. Що стосується прогнозу на 2024-2028 рр., то загальна кількість має наблизитися до мільярда, помірно стабілізуючись у останні роки.

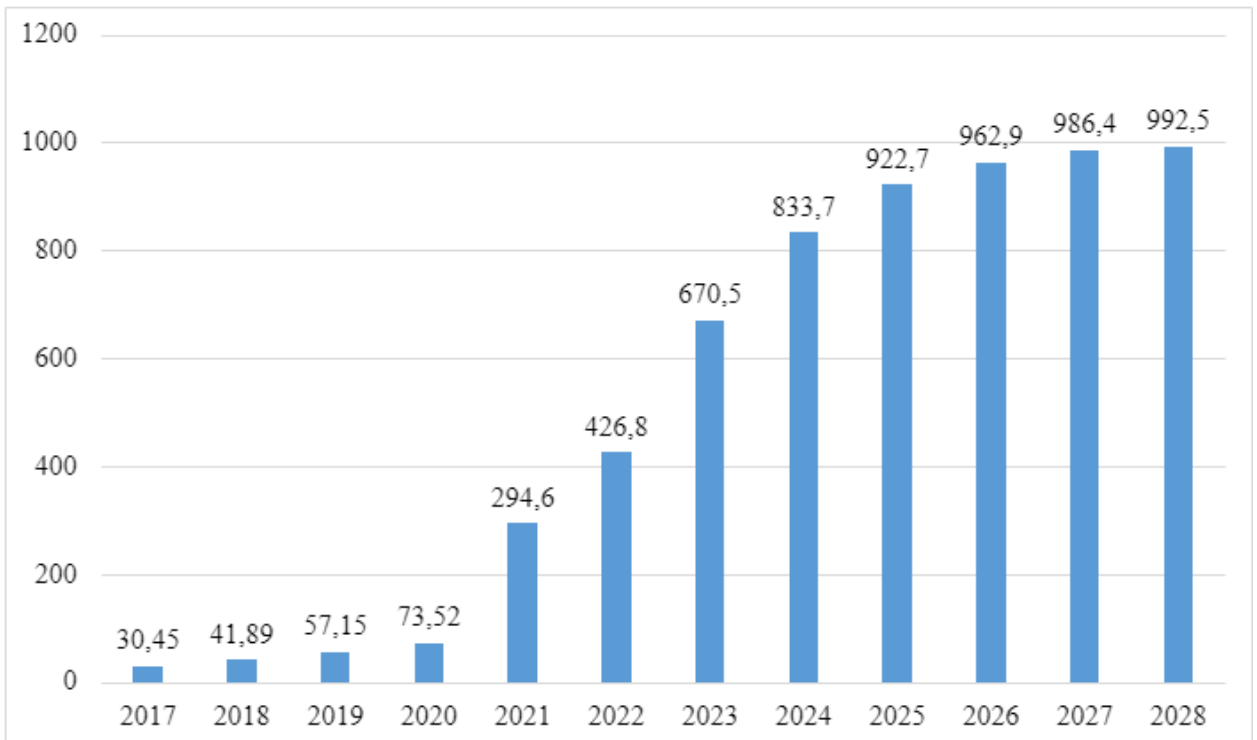

Рис. 2.10. Динаміка та прогноз кількості користувачів криптовалют за 2017-2028 роки, млн осіб

Джерело: складено автором за матеріалами [64]

Слід зазначити, що на сьогоднішній день зареєстровано понад 420 мільйонів власників криптовалюти по всьому світу, з них: Азія - 263 млн; Північна Америка - 57 млн; Південна Америка - 33 млн; Африка - 38 млн; Європа - 31 млн; Океанія - 1 млн [66].

У таблиці 2.4 зображено прогноз ціни по криптовалюні активи до 2030 року. Такий криптоактив, як Dogecoin20 у 2024 році за мінімальними прогнозами має коштувати 0,00014 дол. США, а от за максимальними - 0,00042 дол. США. У 2030 році вартість має зрости до 0,0015-0,005 дол. США. Dogevers наразі має потенціал до ціни у розмірі 0,0002-0,00061 дол. США. А вже у 2030 році 0,0043-0,0066 дол. США. Sponge V2 у цьому році може досягнути вартості від 0,0017 до 0,005 дол. США. А у 2030 році 0,0065-0,02 дол. США. Smog у поточний рік може досягнути вартості від 0,0019 до 0,1, а 2030 0,2-0,5 дол. США. Bitcoin у свою чергу може значно коливатися у межах 20 000-100 000 дол. США в 2024 році, а 2030 році від 60 тисяч до 500

тисяч доларів. Ціна Ethereum у 2024 році може скласти 2000-6000 дол. США., а у 2030 р. 4000-10 000 доларів. Shiba Inu може коливатися у межах 0,00005-0,0001 дол. США в 2024 році, та в межах 0,000245-0,0009 дол. США у 2030 році. І ціна такого активу як Dogecoin може складати у 2024 0,02-1,00 дол. США, у 0,01-1,5 дол. США у 2030.

Таблиця 2.4

Прогнози ціни криптовалюти на 2024 та 2030 роки, дол. США

Монета	Мін. ціна на 2024 рік дол. США	Макс. ціна на 2024 рік дол. США	Мін. ціна на 2030 рік дол. США	Макс. ціна на 2030 рік дол. США
Dogecoin20	0,00014	0,000412	0,0015	0,005
Dogevers	0,0002	0,00061	0,0043	0,0066
Sponge V2	0,0017	0,0050	0,0065	0,0200
Smog	0,0019	0,1	0,2	0,5
Bitcoin	20 000	100 000	60 000	500 000
Ethereum	2000	6000	4000	10 000
Shiba Inu	0,000050	0,000100	0,000245	0,00090
Dogecoin	0,02	1,00	0,01	1,50

Джерело: [67]

Таким чином, аналіз перспектив використання криптовалют у світі вказує на їхню зростаючу роль у фінансовій системі та інноваційний потенціал у багатьох сферах, включаючи фінанси, технології та децентралізовані рішення. Для досягнення повноцінного розвитку цього сегменту необхідні подальші дослідження, регулювання та співпраця між державами та галузевими гравцями.

Висновки до другого розділу

1. Дослідження особливостей використання криптовалют у різних країнах світу показало, що криптовалюти стають важливою складовою сучасної фінансової системи. Країни по-різному регулюють і інтегрують криптовалюти в свою економіку, що залежить від економічних та політичних

факторів.

У США та ЄС криптовалюти регулюються чіткими правовими нормами для захисту інвесторів та розвитку інновацій. Японія та Сінгапур створюють сприятливі умови для криптовалютного бізнесу, сприяючи економічному зростанню та залученню інвестицій. Водночас, Китай та Індія жорстко обмежують або забороняють використання криптовалют через побоювання щодо фінансової стабільності та відмивання грошей.

Крім того, було виявлено, що у країнах з нестабільною економікою або обмеженим доступом до традиційних фінансових послуг криптовалюти стають альтернативою, забезпечуючи доступ до глобальних ринків та фінансових послуг.

2. Аналіз розвитку криптовалют в Україні показав значний інтерес до їх інтеграції в економіку. Україна зайняла п'яте місце у Глобальному індексі впровадження криптовалют у 2023 році. Також вона має показник інтенсивності використання криптовалют серед населення 16%. Хоча на законодавчому рівні ще існують деякі невирішені питання, є прогрес у створенні сприятливого регуляторного середовища, зокрема прийнято закон про віртуальні активи.

Приватний сектор активно розвивається, пропонуючи послуги з обміну криптовалюти, цифрових гаманців та блокчейн-рішень для бізнесу, що сприяє зростанню популярності криптовалют. Однак, залишаються виклики, такі як вдосконалення законодавчої бази, зменшення ризиків відмивання грошей і фінансування тероризму, та покращення кібербезпеки.

3. Результати дослідження перспектив використання криптовалют у світі вказує на їхній значний потенціал для трансформації глобальної фінансової системи. Криптовалюти можуть сприяти фінансовій інклюзії, забезпечуючи доступ до фінансових послуг людям, які не мають доступу до традиційних банківських систем. Технології блокчейн та смарт-контрактів відкривають нові можливості для автоматизації та оптимізації бізнес-процесів, знижуючи витрати та підвищуючи ефективність у різних галузях. Зростання

інституційного інтересу до криптовалют свідчить про їхнє поступове визнання як класу активів, що сприяє зростанню їхньої ринкової капіталізації та ліквідності.

Водночас існують виклики, такі як регуляторна невизначеність, ризики відмивання грошей, фінансування тероризму та кіберзагрози. Перспективи використання криптовалют залежать від здатності країн і міжнародних організацій знайти баланс між регулюванням та інноваціями, що сприятиме сталому розвитку криптовалют та їх інтеграції в глобальну економіку.

ВИСНОВКИ

1. Дослідження сутності та видів криптовалют виявило, що криптовалюти представляють собою цифрові або віртуальні валюти, засновані на технології блокчейн. Вони використовують криптографічні методи для забезпечення безпеки транзакцій, контролю створення нових одиниць та підтвердження передачі активів.

Основними характеристиками криптовалют є децентралізованість, прозорість та високий рівень безпеки. Вони функціонують без централізованого управління, що робить їх незалежними від урядів і фінансових інститутів. Прозорість забезпечується відкритим доступом до інформації про транзакції в блокчейні, а безпека досягається завдяки складним криптографічним алгоритмам.

Криптовалюти, що спрямовані на конфіденційність, стають популярними серед тих, хто цінує приватність своїх даних. Найбезпечнішими серед них експерти визначають Біткоїн, Ethereum, Binance Coin, Tether і Cardano. Біткоїн володіє стабільною технологічною базою та високим рівнем довіри, Ethereum відомий своїми смарт-контрактами, а Binance Coin має зв'язок з найбільшою криптовалютною біржею. Tether і Cardano також відзначаються своєю стабільністю та технологічними перевагами, роблячи їх привабливими для користувачів.

Крім того, існують також токени, які використовуються в рамках конкретних блокчейн-проектів або децентралізованих додатків. Вони можуть представляти права на активи або доступ до певних послуг.

Таким чином, криптовалюти являють собою багатогранний феномен, що динамічно розвивається, який вже сьогодні впливає на глобальну фінансову систему. Розуміння сутності та різновидів криптовалют є ключовим для їх успішного використання та інтеграції в економічні процеси.

2. Досліджено підходи країн щодо регулювання використання криптовалют в залежності від їх економічних, правових і політичних умов.

Регулювання криптовалют залишається складним завданням, оскільки вони є новим та швидко еволюціонуючим фінансовим інструментом.

По-перше, деякі країни, такі як США, Японія та країни Європейського Союзу, прагнуть створити чіткі правові рамки для криптовалютних операцій. Вони розробляють регуляторні вимоги, що стосуються боротьби з відмиванням грошей, захисту прав споживачів та оподаткування. Такі підходи сприяють стабільності ринку та захищають інтереси учасників.

По-друге, інші країни, такі як Китай та Індія, обрали більш жорсткий підхід, запроваджуючи суворі обмеження або навіть заборони на використання криптовалют. Ці заходи часто обґрунтовуються потребою у забезпеченні фінансової стабільності та запобіганні незаконним фінансовим операціям.

По-третє, деякі країни, зокрема Сінгапур та Швейцарія, прагнуть стати центрами інновацій, створюючи сприятливі умови для розвитку криптовалютного бізнесу. Вони пропонують регуляторні пісочниці та спеціальні правові режими, що дозволяють компаніям експериментувати з новими технологіями у контрольованих умовах.

Регулювання криптовалют також часто передбачає міжнародне співробітництво, оскільки транскордонний характер криптовалют вимагає координації між різними юрисдикціями. Міжнародні організації, такі як FATF та МВФ, розробляють рекомендації для гармонізації підходів до регулювання криптовалют.

Отже, регуляторні підходи до використання криптовалют у країнах світу є різноманітними та багатогранними. Вони варіюються від суворих обмежень до сприятливих умов для інновацій, залежно від пріоритетів кожної країни. Подальше вдосконалення регуляторних механізмів та міжнародне співробітництво є ключовими для забезпечення безпечного та ефективного використання криптовалют у глобальному масштабі.

3. Визначено особливості використання криптовалют в різних країнах світу. Так, підходи до регулювання та оподаткування криптовалют значно

відрізняються у різних країнах, створюючи різні умови для інвесторів та користувачів. Транснаціональні компанії активно впроваджують криптовалюти у свій бізнес, надаючи перевагу Bitcoin, Stablecoins та Ethereum. Також використання криптовалюти стає все більше поширеним серед населення різних країн. Найбільший відсоток володіння криптовалютами припадає на молодь віком 24-34 років. Варто зауважити, що рівень злочинної діяльності у криптовалютному секторі знижувався з 2019 по 2021 рік, але дещо зріс у 2022 році. Гармонізація податкових та регуляторних підходів є важливою для стимулювання інновацій та забезпечення безпеки у цьому секторі.

4. Проаналізовано сучасний стан використання криптовалют в Україні. Використання криптовалют в Україні відіграє значну роль в її фінансових потоках, особливо в контексті гуманітарної та військової підтримки під час кризових ситуацій. Зокрема, після початку повномасштабного вторгнення РФ в лютому 2022 року, Україна отримала значні пожертви у вигляді криптовалют, що стало важливим джерелом фінансової допомоги.

Основні долі криптоактивів, отриманих проукраїнськими фандрайзерами, склалися з Ether, Tether та Bitcoin. Крім того, були отримані суттєві кошти в BNB Coin, Polkadot, Near Protocol, Binance USD, Solana та інших криптовалютах. Загальна сума пожертвувань демонструє високий рівень довіри та підтримки з боку міжнародної криптовалютної спільноти.

Понад 80% пожертвувань надійшло в перші місяці після початку вторгнення, що підкреслює оперативність та готовність криптовалютної спільноти реагувати на надзвичайні ситуації. Проте, згодом обсяги пожертвувань зменшилися, і до листопада 2022 року суми внесків значно скоротилися, досягнувши менше 0,6 мільйона доларів у BTC та ETH.

У 2022 році найбільше власників криптовалют виявили у Національній поліції та прокуратурі України. Проте, декларації до війни частіше мали посадовці місцевих рад. За регіонами найбільше задекларованих

криптовалют було у Дніпропетровській, Одеській та Харківській областях, а найменше – у Херсонській, Чернівецькій та Тернопільській областях.

Це свідчить про важливість криптовалют як інструменту швидкої фінансової допомоги, особливо в кризових умовах, але також вказує на необхідність стабільних і довготривалих джерел фінансування. Україна продемонструвала здатність ефективно використовувати активи для підтримки в складних умовах, проте подальший розвиток криптовалютного ринку в країні вимагає посилення регуляторних рамок, вдосконалення інфраструктури та підвищення обізнаності громадян про можливості криптовалют.

Отже, сучасний стан розвитку криптовалют в Україні характеризується значними досягненнями та викликами. Криптовалюти вже відіграють важливу роль у фінансовій системі країни, і їх потенціал для подальшого розвитку є значним. Однак для повного розкриття цього потенціалу необхідно забезпечити стабільну регуляторну основу та сприяти інтеграції криптовалют у ширші економічні процеси.

5. Визначено перспективи розвитку функціонування криптовалют у світі. Поширеність використання криптовалют неухильно зростає, а також підвищується їх інтеграція у глобальну фінансову систему. Позитивні тенденції, що спостерігалися у 2023 році, продовжуються і у 2024 році. Зокрема, значне зростання вартості біткойна та ефіру, яке склало 65,4% та 70,2% відповідно, підкріплюється схваленням біткойн-ETF та збільшенням інституційного інтересу.

Криптовалютами вже користується приблизно 200-300 мільйонів людей, що вказує на їхнє широке розповсюдження та прийняття в різних частинах світу. Наприклад, В'єтнам визначається як один із найбільш зрілих ринків для впровадження криптовалют, демонструючи високий рівень прийняття та використання цифрових активів.

Прогнози експертів свідчать про те, що до 2030 року вартість ринку криптовалют може зрости втричі, досягнувши понад 5 мільярдів доларів

США. Це зростання буде зумовлене насамперед грошовими переказами та глобальними платежами, що підтверджує важливість криптовалют як ефективного інструменту для фінансових операцій у майбутньому.

Отже, перспективи використання криптовалют у світі виглядають надзвичайно обнадійливими. Якщо поточні тенденції зростання збережуться, криптовалюти продовжать зміцнювати свої позиції в глобальній економіці, забезпечуючи інноваційні рішення для фінансових послуг та підвищуючи фінансову інклюзію. Криптовалюти мають потенціал стати важливою складовою нашого фінансового життя в майбутньому, сприяючи розвитку нових бізнес-моделей та технологічних інновацій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Popular Types Of Cryptocurrency & How Do They Work. URL: <https://www.forbes.com/advisor/in/investing/cryptocurrency/types-of-cryptocurrency/>.
2. Алексеєнко В. Ю., Чубарь О. Г. Криптовалюти: економічна сутність, історія розвитку та роль на світовому фінансовому ринку. Наукові перспективи. Серія «Економіка». № 1 (43). 2024. С. 340-358. URL: <https://dspace.uzhnu.edu.ua/jspui/bitstream/lib/58142/1/%d0%9d%d0%9f%20%d0%9a%d1%80%d0%b8%d0%bf%d1%82%d0%be%20%d1%81%d1%82%d0%b0%d1%82%d1%82%d1%8f1%2843%29.pdf>.
3. Virtual currency schemes – a further analysis. URL: <https://www.ecb.europa.eu/pub/pdf/other/virtualcurrencyschemesen.pdf>.
4. Bitcoin is an innovative payment network and a new kind of money. URL: <https://bitcoin.org/uk/>.
5. Танклевська Н.С., Петренко В.С., Карнаушенко А.С. Економічна сутність та види криптовалюти у світі. Бізнес-навігатор, 2021. Вип. 4–2. С. 133–138. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=bnav_2017_4-2_29.
6. Яцик Т. Сутність криптовалюти та етапи її розвитку у фінансовому обліку. Молодий вчений, 2018. №3 (55). С. 385-390. URL: <https://molodyivchenyi.ua/index.php/journal/article/view/4969>.
7. Сословський В. Г., Косовський І. О. Ринок криптовалют як система. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, 2016. № 2. С. 236-246. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Fkd_2016_2_24.

8. Молчанова Е., Солодковський Ю. Глобальна сервісна природа сучасних криптовалют Міжнародна економічна політика. 2014. № 1. С. 60-79. URL: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FILA=&2_S21STR=Мер_2014_1_6.
9. Historia Bitcoina – Jak Powstał I Dlaczego? Ile Kosztował? URL: <https://kryptowiedza.pl/historia-bitcoina-jak-powstal-i-dlaczego-ile-kosztowal/>.
10. Types of Cryptocurrency. URL: <https://corporatefinanceinstitute.com/resources/cryptocurrency/types-of-cryptocurrency/>.
11. The 5 Most Private Cryptocurrencies. URL: <https://www.investopedia.com/tech/five-most-private-cryptocurrencie>.
12. 5 Safest Crypto: Best Coins for Risk Adjusted. URL: <https://mudrex.com/learn/5-safest-crypto/>.
13. What are the Types of Cryptocurrency and How Do They Work? URL: <https://www.tokenmetrics.com/blog/types-of-cryptocurrency>.
14. Kryptowaluty: podstawy dla początkujących. URL: <https://moniaci.pl/podstawy-kryptowalut-co-to-kryptowaluty-poradnik/#1>.
15. Cryptocurrency Regulations: Inside the Global Landscape. URL: <https://www.techopedia.com/crypto-regulations-inside-the-global-landscape>.
16. Cryptocurrency regulation: Rules are in development. URL: <https://www.britannica.com/money/cryptocurrency-regulation>.
17. Cryptocurrency regulations around the world. URL: <https://complyadvantage.com/insights/cryptocurrency-regulations-around-world/>.
18. Cryptocurrency regulations are changing across the globe. Here's what you need to know. URL: <https://www.weforum.org/agenda/2024/05/global-cryptocurrency-regulations-changing/>.
19. Switzerland as a Jurisdiction (ZUG) for Crypto Companies. URL: https://ptoken.io/services/legal/?utm_source=google&utm_medium=cpc&utm_ca

mpaign=g&utm_content=671916156674&utm_term=crypto%20jurisdictions&gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwxqayBhDFARIsAANWRnRGr3FR8kr1CnKa6jXZ0B_FGOtvDTldnpWO2BgSGhVGdfrRrWMofv8aAgU6EALw_wcB.

20. Crypto License in Switzerland. URL: <https://gofaizen-sherle.com/crypto-license/switzerland#:~:text=Cryptocurrency%20and%20blockchain%20projects%20are,them%20comply%20with%20applicable%20laws.>

21. Crypto regulations in switzerland. URL: <https://rue.ee/crypto-regulations/switzerland/>.

22. Regulation of Cryptocurrency Around the World. URL: <https://tile.loc.gov/storage-services/service/l1/l1glrd/2018298387/2018298387.pdf>.

23. Cryptocurrency Regulations Around the World. URL: <https://www.investopedia.com/cryptocurrency-regulations-around-the-world-5202122>.

24. MiCA, EU's Comprehensive New Crypto Regulation, Explained. URL: <https://www.coindesk.com/learn/mica-eus-comprehensive-new-crypto-regulation-explained/>.

25. Canada and Cryptocurrency. URL: <https://freemanlaw.com/cryptocurrency/canada/>.

26. Overview 2024: securities regulation of activities involving crypto assets in Canada. URL: <https://www.nortonrosefulbright.com/en/knowledge/publications/4e93f0e8/overview-2024-securities-regulation-of-activities-involving-crypto-assets-in-canada>.

27. Non-bank financial institutions and service providers. URL: https://www.theamlshop.ca/nonbank-financial-institutions-and-service-providers?gad_source=1&gclid=Cj0KCQjwxqayBhDFARIsAANWRnQCWTCOK9w3oZ_-CmMbRlXOaqVBhYq9cY5MW5jPN6HLBt9LPGpVLgMaAuJiEALw_wcB.

28. Cryptocurrency Regulations Around The World. URL: <https://www.forbes.com/advisor/investing/cryptocurrency/cryptocurrency-regulations-around-the-world/>.

29. How Chile Taxes Cryptocurrencies. URL: <https://lukka.tech/how-chile-taxes-cryptocurrencies/>.
30. Chile and Cryptocurrency. URL: <https://freemanlaw.com/cryptocurrency/chile/>.
31. Chile Stands to Lead Latin America For Crypto Regulation, Even as it Lags in Adoption. URL: <https://thedefiant.io/news/cefi/chile-stands-to-lead-latin-america-for-crypto-regulation-even-as-it-lags-in-adoption>.
32. Crypto Market and Regulations in Argentina and Brazil. URL: <https://medium.com/gmo-z-com-trust-company/crypto-market-and-regulations-in-argentina-and-brazil-578b0c4b281d>.
33. Crypto registration requirement introduced in Argentina. URL: <https://dig.watch/updates/crypto-registration-requirement-introduced-in-argentina#:~:text=Argentina%20is%20implementing%20new%20rules,%E2%80%9Cvirtual%20asset%20service%20providers%E2%80%9D>.
34. Cms expert guide to crypto regulation in brazil. URL: <https://cms.law/en/int/expert-guides/cms-expert-guide-to-crypto-regulation/brazil>.
35. New regulation for crypto market in Brazil. URL: <https://br.ebury.com/en/blog/new-regulation-for-crypto-market-in-brazil/>.
36. Indian Regulator Advocates Multi-Agency Approach for Crypto. URL: <https://news.bitcoin.com/indian-regulator-advocates-multi-agency-approach-for-crypto/>.
37. Singapore Crypto Regulations—All You Need to Know in 2024. URL: <https://sumsub.com/blog/singapore-crypto-regulations-all-you-need-to-know/>.
38. Three Reasons Why Crypto Is Growing in Thailand. URL: <https://cryptoforinnovation.org/three-reasons-why-crypto-is-growing-in-thailand/>.
39. Australia takes cautious approach to regulating crypto. URL: <https://cryptoforinnovation.org/australia-takes-cautious-approach-to-regulating-crypto/>.
40. Crypto Regulations in Hong Kong. URL: <https://sumsub.com/blog/hong-kongs-new-crypto-exchange-licensing-regime/>.

41. South Korea Cryptocurrency regulation. URL: <https://www.ccllex.com/news/south-korea-cryptocurrency-regulation?lang=en-GB>.
42. El Salvador crypto licence. URL: <https://rue.ee/crypto-licence/el-salvador/>.
43. Cryptocurrencies in El Salvador. URL: <https://www.sanctionsscanner.com/blog/cryptocurrencies-in-el-salvador-631>.
44. To koniec prywatności i unikania podatków? URL: <https://www.bankier.pl/wiadomosc/UE-kryptowaluty-i-podatki-powstanie-rejestr-inwestorow-8611002.html>.
45. Money Across Borders: How Cryptocurrency Has Opened Global Exchange. URL: <https://www.cato.org/publications/money-across-borders-how-cryptocurrency-has-opened-global-exchange#rise-cryptocurrency-global-economy>.
46. 16% of Americans say they have ever invested in, traded or used cryptocurrency. URL: <https://www.pewresearch.org/short-reads/2021/11/11/16-of-americans-say-they-have-ever-invested-in-traded-or-used-cryptocurrency/>.
47. Cryptos on the rise 2022. URL: <https://www.thomsonreuters.com/en/reports/cryptos-on-the-rise-2022.html>.
48. Where in Europe are people investing in crypto the most? URL: <https://www.euronews.com/business/2024/03/05/where-in-europe-are-people-investing-in-crypto-the-most>.
49. Digital 2022: big rise in cryptocurrency ownership. URL: <https://datareportal.com/reports/digital-2022-big-rise-in-cryptocurrency-ownership>.
50. The Rising Popularity Of Cryptocurrencies In Developing Countries. URL: <https://researchfdi.com/resources/articles/rising-popularity-cryptocurrencies-developing-countries/>.
51. The 2023 Global Crypto Adoption Index: Central & Southern Asia Are Leading the Way in Grassroots Crypto Adoption. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/2023-global-crypto-adoption-index/>.

52. Analiza SWOT inwestowania w kryptowaluty. URL: https://ikar.wz.uw.edu.pl/images/numery/ikar_7_11/iKAR_711-22_8Ziobrowska-Sztuczka.pdf.
53. Rynek kryptowalut w dobie wojny na Ukrainie. URL: <https://wei.org.pl/2023/aktualnosci/kpiech/rynek-kryptowalut-w-dobie-wojny-na-ukrainie/>.
54. Crypto assets legalised in Ukraine. URL: <https://cms.law/en/ukr/publication/crypto-assets-legalised-in-ukraine>.
55. Cryptocurrency Adoption and trends in Ukraine in 2022. URL: <https://triple-a.io/cryptocurrency-ownership-ukraine-2022/>.
56. Crypto donations to Ukraine and Russia: breaking down the numbers. URL: <https://www.elliptic.co/blog/analysis/crypto-donations-to-ukraine-and-russia-breaking-down-the-numbers>.
57. Live Updates: Ukraine government turns to crypto to crowdfund millions of dollars. URL: <https://www.elliptic.co/blog/live-updates-millions-in-crypto-crowdfunded-for-the-ukrainian-military>.
58. Ukraine Demonstrates That Cryptocurrency Is A Potent Tool For Marshaling Grassroots Support. URL: <https://www.forbes.com/sites/lawrencewintermeyer/2022/03/21/ukraine-demonstrates-that-cryptocurrency-is-a-potent-tool-for-marshaling-grassroots-support/?sh=fb761ad62d41>.
59. Посадовці з Нацполіції та прокуратури задекларували найбільше криптовалюти у 2022 році. URL: <https://opendatabot.ua/analytics/crypto-geo-2023>.
60. Де в Україні чиновники найчастіше декларують криптовалюту (інфографіка). URL: <https://news.finance.ua/ua/de-v-ukraini-chynovnyky-naychastishe-deklaruyut-kryptovalyutu-infohrafika>.
61. 2023 Cryptocurrency Gains by Country. URL: <https://www.chainalysis.com/blog/cryptocurrency-gains-by-country-2023/>.

62. Crypto 2050: what the future holds for digital currencies. URL: <https://fintechmagazine.com/articles/crypto-2050-what-the-future-holds-for-digital-currencies>.

63. Die Zukunft von Krypto: Was Experten für das Jahr 2024 erwarten. URL: <https://blog.bitpanda.com/de/die-zukunft-von-krypto-was-experten-fur-das-jahr-2024-erwarten>.

64. Cryptocurrencies-Weltweit. URL: <https://de.statista.com/outlook/fmo/digital-assets/cryptocurrencies/weltweit#umsatz>.

65. Cryptocurrency Market Size, Share & Trends Analysis Report By Component, By Hardware, By Software, By Process (Mining, Transaction), By Type, By End-use, By Region, And Segment Forecasts, 2023-2030. URL: <https://www.grandviewresearch.com/industry-analysis/cryptocurrency-market-report>.

66. Cryptocurrency Ownership Data. URL: <https://triple-a.io/cryptocurrency-ownership-data/>.

67. Kryptowaluty: prognozy cen najlepszych tokenów na lata 2024-2030. URL: <https://businessinsider.com.pl/kryptowaluty/krypto-prognozy>.